

LIELVĀRDES NOVADA DOME

Raiņa ielā 11A, Lielvārdē, Lielvārdes novadā, LV-5070, tālr. 65053370, e-pasts: dome@lielvarde.lv.

NOTEIKUMI

Lielvārdē

2018.gada 27.jūnijā

Nr.14

APSTIPRINĀTI

ar Lielvārdes novada domes

27.06.2018. lēmumu Nr.246

ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMU UZSKAITES KĀRTĪBA

Izdota saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 72.panta pirmās daļas 2.punkta un 73.panta pirmās daļas 4.punkta, likuma "Par pašvaldībām" 41.panta pirmās daļas 2.punkta likuma „Par grāmatvedību” II. nodaļu „Grāmatvedības reģistru kārtošana”, Ministru kabineta 21.10.2003. noteikumu Nr.585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju” III. nodaļu „Grāmatvedības organizācijas dokumenti.”

Vispārīgā informācija

Šī kārtība izstrādāta pamatojoties uz :

- Ministru kabineta 15.12.2009. noteikumus Nr.1486 “ Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti”, grozījumi Ministru kabineta noteikumi Nr.707, spēkā no 01.01.2013.
- Ministru kabineta 21.10.2003. noteikumus Nr.585 “Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju”;
- Ministru kabineta 30.03.2010. noteikumus Nr.317 “Nacionālā bibliotēku krājuma noteikumi”;
- Ministru kabineta 21.11.2006. noteikumus Nr.956 "Noteikumi par Nacionālo muzeju krājumu;"
- Ministru kabineta 15.10.2013. noteikumus Nr.1115 „Gada pārskata sagatavošanas kārtība”;

Pašvaldība ilgtermiņa ieguldījumu uzskaitē izmanto SIA “ZZ-DATS” finanšu vadības un grāmatvedības programmu “G-Vedis”.

Ilgtermiņa ieguldījumu uzskaitē un grāmatojumi

I. Ilgtermiņa ieguldījumi

1. Ilgtermiņa ieguldījumi ir visu veidu resursi, kurus budžeta iestāde funkciju nodrošināšanai plāno izmantot ilgāk nekā gadu pēc to pieņemšanas ekspluatācijā un kuru vērtība ir lielāka par 213.00 eiro, kā arī visu veidu aktīvi, kuru apmaksā paredzēta vēlāk nekā gadu pēc bilances datuma, ja:
 - ir ticams, ka budžeta iestāde tos izmantos funkciju nodrošināšanai vai pakalpojumu sniegšanai;
 - to lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks nekā 12 mēneši no pieņemšanas lietošanā (ekspluatācijā);
 - var ticami novērtēt to izmaksas;
 - pārņemot valstij piekritīgo nekustāmo īpašumu saskaņā ar normatīvajiem aktiem, nav pieņemts lēmums par tā izmantošanu.
2. Nemateriālos ieguldījumus, nekustāmo īpašumu, bibliotēku fondus, antīkos un citus mākslas priekšmetu uzskaita ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā atbilstošos kontos neatkarīgi no vērtības, ja:
 - ir ticams, ka budžeta iestāde tos izmantos funkciju nodrošināšanai vai pakalpojumu sniegšanai;
 - to lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks par 12 mēnešiem no pieņemšanas lietošanā (ekspluatācijā);
 - var ticami novērtēt to izmaksas;
 - pārņemot valstij piekritīgo nekustāmo īpašumu saskaņā ar normatīvajiem aktiem, nav pieņemts lēmums par tā izmantošanu.
3. Datorprogrammas, kuru lietošanas tiesības noteiktas ar licenci vai kuras speciāli izstrādātas konkrētas budžeta iestādes vajadzībām, neatkarīgi no to iegādes vērtības, grāmato nemateriālajos ieguldījumos.
4. Ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā ir:
 - nemateriāli ieguldījumi (bilances konts 1.1.);
 - pamatlīdzekļi (bilances konts 1.2.);
 - ilgtermiņa finanšu ieguldījumi (bilances konts 1.3.).
5. Ilgtermiņa ieguldījuma atzīšanas datums ir diena, kad iestādei no attiecīgā aktīva pāriet visi riski un gūstamie saimnieciskie labumi.
6. Pamatlīdzekļus nodod ekspluatācijā ar iestādes vadītāja izveidotās komisijas sastādīto aktu par pamatlīdzekļu ieviešanu ekspluatācijā. Komisija uz akta norāda pamatlīdzekļa inventāra numuru un lietderīgo kalpošanas laiku atbilstoši Ministru kabineta 15.12.2009. noteikumu Nr.1486 "Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti" 2. pielikumā noteiktajām nolietojuma normām un šo noteikumu 2.1. nodaļā noteiktajiem piemērošanas nosacījumiem.
7. Ilgtermiņa ieguldījumus sākotnēji atzīst to iegādes vai izveidošanas (ražošanas) vērtībā, kas ietver par attiecīgā ilgtermiņa ieguldījuma iegādi vai izveidi samaksāto naudu (vai tās ekvivalentu) un visus izdevumus, kas tieši attiecas uz iegādāto objektu līdz dienai, kad tas nodots ekspluatācijā:

- ilgtermiņa ieguldījuma pirkšanas cena, tai skaitā muitas nodeva, neatskaitāmie nodokļi, atskaitot saņemtās atlaides;
 - ilgtermiņa ieguldījuma piegādes un pārvietošanas izmaksas līdz tā izmantošanas vietai;
 - darba samaksa, kas tieši radusies ilgtermiņa ieguldījuma iegādes vai izveidošanas procesā;
 - ilgtermiņa ieguldījuma sagatavošanas paredzētajai izmantošanai izmaksas (ieviešanas, uzstādīšanas, montāžas izmaksas) līdz tā nodošanai un pieņemšanai lietošanā (ekspluatācijā);
 - profesionālo pakalpojumu izmaksas, kas tieši attiecināmas uz ilgtermiņa ieguldījuma iegādi vai izveidošanu.
8. Ja pamatlīdzekļa iegādes vai izveidošanas vērtība ir mazāka par 213.00 eiro, to uzskaita apgrozāmo līdzekļu sastāvā. (Izņemot nemateriālos ieguldījumus, kuru lietošanas laiks ir ilgāks par gadu, nekustāmo īpašumu, bibliotēku fondus, antīkos un citus mākslas priekšmetus).
 9. Izmaksas, kas uzlabo attiecīgā pamatlīdzekļa vai nemateriālā ieguldījuma stāvokli (pamatlīdzekļa vai nemateriālā ieguldījuma rekonstrukcija, uzlabošana vai atjaunošana) tā lietderīgās lietošanas laikā vai būtiski maina esošā pamatlīdzekļa vai nemateriālā ieguldījuma īpašības, salīdzinot ar tā iepriekšējiem rādītājiem, iekļauj pamatlīdzekļa vai nemateriālā ieguldījuma uzskaites vērtībā (kapitalizē).
 10. Iekļaujot kapitalizētās izmaksas pamatlīdzekļa vai nemateriālā ieguldījuma uzskaites vērtībā, palielina pamatlīdzekļa vai nemateriālā ieguldījuma uzskaites vērtību. Sākot ar nākamo mēnesi, nolietojumu (amortizāciju) aprēķina no jaunās pamatlīdzekļa vai nemateriālā ieguldījuma vērtības.
 11. Izmaksu iekļaušanu ilgtermiņa ieguldījuma (pamatlīdzekļa) vērtībā pārtrauc dienā, kad tas ir nodots lietošanā (ekspluatācijā). Uz objekta pieņemšanas akta Lielvārdes novada pašvaldības būvvaldes speciālists norāda attiecīgā pamatlīdzekļa atlikušo kalpošanas laiku pēc izmaksu kapitalizācijas. Komisijas pieņemšanas – nodošanas aktu grāmatvedībā iesniedz iestādes vadītājs nākošajā dienā pēc akta parakstīšanas.
 12. Projektu realizācijas laikā projekta finansējums un līdzfinansējums tiek uzskaitīts vienā pamatlīdzekļu kartiņā. Kartiņas tiek veidotas pa objektiem.
 13. Pašvaldības īpašumu var mainīt pret līdzvērtīgu īpašumu, kas nepieciešams pašvaldības funkciju izpildes nodrošināšanai, ievērojot normatīvajos aktos par valsts mantas atsavināšanu noteiktās prasības. Maiņai paredzēto īpašumu un līdzvērtīgu citas personas īpašuma novērtēšanu organizē un tā nosacīto cenu nosaka normatīvajos aktos par valsts mantas atsavināšanu noteiktā kārtībā.
 14. Pašvaldības iestādes Lielvārdes novada Kultūras centrs struktūrvienības „Andreja Pumpura Lielvārdes muzejs” direktore, atbilstoši Ministru kabineta 2006.gada 21.novembra noteikumiem Nr.956 "Noteikumi par Nacionālo muzeju krājumu", nosaka iekšējo kārtību, kādā notiek muzeja īpašumā vai valdījumā esošā Nacionālā krājuma veidošana, papildināšana, uzskaitē, saglabāšana un izmantošana. Muzeja krājuma sastāvā esošos pārējos aktīvus (izņemot nekustāmos īpašumus) muzejs ņem uzskaitē saskaņā ar noteikumu Nr.956 56.¹ punktā minētajiem krājuma esības pārbaužu termiņiem un nosaka muzeja krājuma priekšmetu vērtību vienlaikus ar krājuma esības pārbaudēm, novērtējot aktīvu iegādes (izveidošanas) vērtībā, ja tā ir zināma. Ja aktīvu iegādes (izveidošanas) vērtība nav zināma, direktore apstiprināta

Muzeja krājumu komisija, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus, nosaka:

- aktīvu patieso vērtību (ja tas ir iespējams), atbilstoši uzskaites kārtībai;
 - Ja aktīvu patieso vērtību nav iespējams noteikt, to novērtē viena eiro vērtībā. Aktīvus uzskaita līdzīgu pamatlīdzekļu kontos atbilstoši to lietojumam un analītiskajā uzskaitē nodala atsevišķi.
15. Kultūras un dabas pieminekļiem, kultūras un mākslas priekšmetiem, muzeja krājuma priekšmetiem, kā arī citām kultūrvēsturiskām vērtībām nolietojumu neapņēma.
 16. Muzeju krājuma, kā arī bibliotēku fonda uzskaites nodrošināšanai izmanto normatīvos aktos muzeju krājumu un bibliotēku fondu jomā noteiktos uzskaites sistēmas datus.
 17. Budžeta iestāde, bez atlīdzības saņemot ilgtermiņa ieguldījumu no citas budžeta iestādes:
 - atzīst tā sākotnējo vērtību, vērtības samazinājumu, nolietojumu (amortizāciju) un ieņēmumus no bezatlīdzības ceļā saņemtām vērtībām ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā vērtībā atbilstoši darījuma būtībai (ilgtermiņa ieguldījuma saņemšana no citas budžeta iestādes, padotībā esošas iestādes, valsts vai pašvaldības iestādes);
 - atzīst pārējās rezerves (mežaudzēm) un izdevumus no bezatlīdzības ceļā saņemtām vērtībām;
 - atzīst izdevumus no bezatlīdzības ceļā saņemtām vērtībām un nākamo periodu ieņēmumus, ja iepriekšējā budžeta iestādē ilgtermiņa ieguldījuma vērtība sākotnēji uzskaitīta nākamo periodu ieņēmumos;
 - turpina aprēķināt nolietojumu (amortizāciju) ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši saņemtajai informācijai no iepriekšējās budžeta iestādes par ilgtermiņa ieguldījumu;
 - ilgtermiņa ieguldījuma vērtības uzskaita tajā uzskaites kategorijā, kuru norādījusi iepriekšējā budžeta iestāde. Ja nepieciešams, minētās vērtības pārklasificē atbilstoši budžeta iestādes grāmatvedības uzskaites kārtībā noteiktajām prasībām.
 18. Bez vērtības saņemtos ilgtermiņa ieguldījumus līdz vērtības noteikšanai uzskaita daudzuma vienībās.
 19. Ar novada domes izpilddirektora rīkojumu izveidota komisija, nepieciešamības gadījumā piesaistot atbilstošus ārpakalpojuma speciālistus, inventarizē transporta būves, nosakot to garumu, platumu un vērtību, segumu atbilstoši autoceļa vai ielas klātnes veidam. Grāmatvedības uzskaites programmā, pamatojoties uz komisijas sagatavotajiem aktiem, veic autoceļu un ielu garuma korekcijas.
 20. Komisijas sagatavotos aktus, vadītāja apstiprinātus, iesniedz VAS „Latvijas Valsts ceļi”.
 21. Ar novada domes izpilddirektora rīkojumu izveidota komisija inventarizē kontus 1242..., 1241, izvērtējot tajos uzkrātās summas un projektu tālāko virzību.
 22. Grāmatvedība, pamatojoties uz inventarizācijas aktiem, nodrošina transporta būvju analītisko uzskaiti.
 23. Lielvārdes novada pašvaldības izveidotā komisija, veicot ikgadējo inventarizāciju, salīdzina grāmatvedības uzskaites datus ar VAS” Latvijas Valsts ceļi” iesniegto informāciju.

24. Uz pārskata gada slēguma inventarizāciju, pašvaldība pieprasa datus no VZD par nekustāmajiem īpašumiem – zemi, ēkām un būvēm.
25. Ar izpilddirektora rīkojumu izveidota komisija veic datu salīdzināšanu - inventarizāciju ar Valsts zemes dienesta datiem par pašvaldības nekustāmajiem īpašumiem, kur:
 - 25.1. inventarizācijas laikā konstatējot izmaiņas zemes platībā vai lietojuma mērķī, par būtisku uzskata vienas zemes vienības platības izmaiņu, kas pārsniedz 0.5 ha;
 - 25.2. pamatojoties uz inventarizācijas aktu un vadītāja rīkojumu, veic inventarizācijas rezultāta grāmatojumus;
 - 25.3. palielinājumu un samazinājumu uzskaita kā inventarizācijas rezultātu, iegrāmatojot to attiecīgajā uzskaites kontā:
 - palielinājumu:

Kr. 8541 Nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu pārpalikumi
 - un samazinājumu:

Db. 8641 Nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu iztrūkumi
 - ja zemes gabals līdz šim nav bijis atzīts grāmatvedības uzskaitē, tad tā sākotnējo atzīšanu bilancē grāmato:

Kr. 8581 Ieņēmumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu sākotnējās atzīšanas.
26. Inventarizācijas salīdzināšanas aktus Lielvārdes novada pašvaldībā kopā ar inventarizācijas komisiju izvērtē izpilddirektors, domes priekšsēdētājs vai tā vietnieki un apstiprina ar savu parakstu .
27. Inventarizācijas salīdzināšanas aktus Lielvārdes novada pašvaldības pagastu pārvaldē kopā ar inventarizācijas komisiju izvērtē pagastu pārvaldes vadītājs un apstiprina ar savu parakstu.
28. Inventarizācijas salīdzināšanas aktus Lielvārdes novada pašvaldības aģentūrā kopā ar inventarizācijas komisiju izvērtē aģentūras direktors un apstiprina ar savu parakstu .
29. Apstiprinātos inventarizācijas salīdzināšanas aktu kopsavilkumus datu apkopošanai un pārbaudei par visu pašvaldību inventarizācijas komisijas priekšsēdētājs elektroniski iesniedz Lielvārdes novada pašvaldības grāmatvedībā līdz nākamā gada 1.martam.

III. Ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazinājuma uzskaitē

30. Katra pārskata perioda (finanšu gada, ja normatīvajos aktos par pārskatu sagatavošanu nav noteikts citādi) beigās pārbauda, vai nepastāv pazīmes, kas norāda uz aktīvu vērtības būtisku samazinājumu, un, ja nepieciešams, atzīst aktīva vērtības samazinājumu atbilstoši Ministru kabineta 2009.gada 15.decembra noteikumos Nr.1486 “Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaitē

31. Aktīvu vērtības samazinājumu izvērtē nemateriālajiem ieguldījumiem un pamatlīdzekļiem.
32. Vērtības samazinājuma būtiskuma procents ir noteikts, veicot pašvaldības konsolidētās bilances analīzi. Par būtisku tiek atzīts tāds ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazinājums, kad nemateriālā ieguldījuma vai pamatlīdzekļa uzskaites vērtība ir lielāka par atgūstamo vērtību, un šī starpība pārsniedz 20% no katra vienas grupas aktīva uzskaites vērtības. Veicot turpmākās darbības būtiskuma izvērtēšanā, ir jānoskaidro, vai ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazinājums ir būtisks vienai nemateriālo ieguldījumu vai pamatlīdzekļu grupai. Par būtisku ilgtermiņa ieguldījumu grupas vērtības samazinājums tiek atzīts gadījumā, ja vienas grupas katras vienības konstatēto ilgtermiņa samazinājuma (starpību) kopsumma pārsniedz 2% no attiecīgās pamatlīdzekļu grupas uzskaites vērtības. Budžeta iestāde izvērtē šādas pazīmes:
 - ievērojami samazinājies vai nepastāv pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz budžeta iestāde, lietojot attiecīgo ilgtermiņa ieguldījumu;
 - pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā;
 - ilgtermiņa ieguldījums ir novecojis vai fiziski bojāts;
 - ilgtermiņa ieguldījuma paredzētajā lietojumā notikušas būtiskas ilgtermiņa izmaiņas, kas negatīvi ietekmē budžeta iestādes darbību;
 - pieņemts lēmums apturēt ilgtermiņa ieguldījuma izveidošanu pirms tā pabeigšanas vai nodošanas lietošanā (ekspluatācijā).
33. Ja pastāv vismaz viena no 32. punktā minētajām pazīmēm, budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus, vispirms izvērtē, vai iespējams noteikt ilgtermiņa ieguldījuma patieso vērtību, atskaitot atsavināšanas izmaksas un lietošanas vērtību. (Pielikums Nr.1) .

Patiesā vērtība:

- ir summa, par kādu aktīvu iespējams apmainīt starp labi informētām, savstarpēji ieinteresētām un nesaistītām personām;
 - atskaitot atsavināšanas (pārdošanas) izmaksas, ir summa, kādu iespējams iegūt aktīva atsavināšanas (pārdošanas) darījumā starp labi informētām, savstarpēji ieinteresētām un nesaistītām personām.
34. Ilgtermiņa ieguldījuma patieso vērtību iespējams noteikt šādos gadījumos:
 - ja nesaistītu personu darījumā noslēgtā **līgumā** (saistošā pārdošanas līgumā) **ir zināma ilgtermiņa ieguldījuma cena**, kas koriģēta par izmaksām, kas tieši attiecas uz ilgtermiņa ieguldījuma atsavināšanu;
 - ja nav pieejami saistoši pārdošanas līgumi, bet ilgtermiņa ieguldījums ir tirgots aktīvā tirgū, tad patiesā vērtība ir ilgtermiņa ieguldījuma **tirgus vērtība** (pašreizējā piedāvājuma cena). Ja pašreizējās piedāvājuma cenas nav pieejamas, ilgtermiņa ieguldījuma patiesās vērtības noteikšanā piemēro pēdējā darījuma cenu, pieņemot, ka aktīvu tirgū nav notikušas būtiskas izmaiņas starp darījuma datumu un aprēķinu veikšanas datumu;
 - ja nav pieejami saistoši pārdošanas līgumi un nepastāv aktīvs tirgus, patieso vērtību nosaka **atbilstoši pieejamai informācijai** par vērtību, kādu iestāde varētu iegūt no ilgtermiņa ieguldījuma pārdošanas nesaistītai personai aprēķinu datumā. Šīs vērtības noteikšanai var izvērtēt nesenu līdzīgu darījumu tajā pašā nozarē vai saimnieciskās darbības jomā.

35. Komisija ilgtermiņa ieguldījumu patiesās vērtības noteikšanai izvērtē:
 - vai ir noslēgts ilgtermiņa ieguldījuma pārdošanas līgums;
 - vai pastāv attiecīgo ilgtermiņa ieguldījumu aktīvs tirgus un pieejama to tirgus vērtība (pašreizējā piedāvājuma cena) vai pēdējā darījuma cena;
 - pieejamo informāciju par vērtību, kādu iestāde varētu iegūt no ilgtermiņa ieguldījuma pārdošanas darījuma aprēķinu datumā.
36. Ilgtermiņa ieguldījuma lietošanas vērtības noteikšanai piemēro šādas metodes (Pielikums Nr.2):
 - amortizēto aizstāšanas izmaksu metodi;
 - atgūstamās vērtības metodi (atjaunošanas izmaksu metodi), ja nav iespējams piemērot amortizēto aizstāšanas izmaksu metodi;
 - pakalpojumu vienību vērtības metodi, ja nav iespējams piemērot amortizēto aizstāšanas izmaksu metodi.
37. Piemērojot amortizēto aizstāšanas izmaksu metodi, atlikušā pakalpojuma pieprasījuma pašreizējo vērtību nosaka, amortizējot līdzvērtīga ilgtermiņa ieguldījuma vērtību atbilstoši esošā ilgtermiņa ieguldījuma nolietojumam.

Piemērs:

Ēkas uzskaites vērtība 80 000 EUR, lietderīgās lietošanas laiks 40 gadi, faktiskais – 10 gadi. Pašreizējās aizvietošanas izmaksas būvniecībai 100 000 EUR (nosaka pašvaldības būvvaldes speciālists):

- aprēķina līdzvērtīgas ēkas amortizēto vērtību:

(paredzētās aizvietošanas izmaksas daļa ar paredzēto lietderīgas lietošanas laiku un reizina ar faktisko, tas ir: $EUR\ 100\ 000 : 40 \times 10 = EUR\ 25\ 000.$)

- aprēķina amortizētās aizvietošanas izmaksas:

(no paredzētās līdzvērtīgas ēkas aizvietošanas izmaksu vērtības atskaita tās amortizēto vērtību, tas ir: $EUR\ 100\ 000 - EUR\ 25\ 000 = EUR\ 75\ 000.$)

- 37.1. iegūst amortizēto aizvietošanas izmaksu vērtību:

(aprēķina vērtības samazinājumu, no esošās ēkas uzskaites vērtības atskaitot līdzvērtīgas ēkas amortizēto aizvietošanas izmaksu vērtību, tas ir: $EUR\ 80\ 000 - EUR\ 75\ 000 = EUR\ 5\ 000.$) Vērtības samazinājumu salīdzina ar būtiskumu.

38. Piemērojot atgūstamās vērtības metodi, atlikušā pakalpojuma pieprasījuma pašreizējo vērtību nosaka, no ilgtermiņa ieguldījuma pašreizējām atlikušā pakalpojuma pieprasījuma (pirms vērtības samazināšanās) aizvietošanas izmaksām atskaitot aprēķinātās ilgtermiņa ieguldījuma atjaunošanas izmaksas, kas nepieciešamas, lai atjaunotu tā pakalpojumu pieprasījumu tādā līmenī, kāds tas bija pirms vērtības samazināšanās).
39. Nepieciešams noteikt esošā ilgtermiņa ieguldījuma rekonstrukcijas (atjaunošanas) izmaksas un aplēst jauna analoga pakalpojuma sniegšanai paredzēta ilgtermiņa ieguldījuma izveides izmaksas.
40. Vispirms aprēķina jauna ilgtermiņa ieguldījuma amortizēto vērtību un nosaka amortizētās aizvietošanas izmaksas.

41. Pēc tam no amortizēto aizvietošanas izmaksu vērtības atskaita plānotās ilgtermiņa ieguldījuma rekonstrukcijas izmaksas, iegūstot pakalpojuma atgūstamo vērtību, kuru salīdzina ar esošā ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikušo) vērtību.

Piemērs:

Pieņemot, ka bilancē ēkas uzskaites (atlikusī) vērtība ir EUR 60 000, paredzētais lietderīgās lietošanas laiks 50 gadi, faktiskais – 30 gadi. Pašreizējās jaunas izglītības iestādes ēkas būvniecības izmaksas EUR 200 000:

- aprēķina jaunās ēkas amortizēto vērtību: paredzētās jaunās ēkas aizvietošanas izmaksas daļa ar paredzēto lietderīgās lietošanas laiku un reizina ar faktisko, tas ir: $EUR\ 200\ 000 : 50 \times 30 = EUR\ 120\ 000$, kas ir jaunās ēkas amortizētā vērtība.
- aprēķina amortizētās aizvietošanas izmaksas: no paredzētās jaunās ēkas aizvietošanas izmaksu vērtības atskaita tās amortizēto vērtību, tas ir: $EUR\ 200\ 000 - EUR\ 120\ 000 = EUR\ 80\ 000$.

Ir iegūta amortizēto aizvietošanas izmaksu vērtība.

No aprēķinātās amortizēto aizvietošanas izmaksu vērtības atskaita plānotās ēkas rekonstrukcijas izmaksas, tas ir: $EUR\ 80\ 000 - EUR\ 50\ 000 = EUR\ 30\ 000$.

Iegūst pakalpojumu atgūstamo vērtību.

Aprēķina vērtības samazinājumu, no esošās ēkas uzskaites (atlikušās) vērtības atskaitot pakalpojumu atgūstamo vērtību, tas ir $EUR\ 60\ 000 - EUR\ 30\ 000 = EUR\ 30\ 000$.

Vērtības samazinājums, kas pārsniedz būtiskumu, tas bilancē esošajai ēkai atzīstams EUR 30 000 apmērā.

Piemērojot pakalpojuma vienību metodi, atlikušā pakalpojuma pieprasījuma pašreizējo vērtību nosaka, samazinot atlikušā pakalpojuma pieprasījuma pašreizējās izmaksas pirms vērtības samazināšanās atbilstoši samazinātajam pakalpojuma vienību skaitam:

- vispirms aprēķina jauna ilgtermiņa ieguldījuma amortizēto vērtību, nosaka amortizētās aizvietošanas izmaksas un aprēķina pakalpojuma atgūstamo vērtību.
- pēc tam nosaka ilgtermiņa ieguldījuma atgūstamo vērtību, parasti salīdzinot ilgtermiņa ieguldījuma patieso vērtību, ja to iespējams noteikt, ar pakalpojuma atgūstamo vērtību.
- salīdzinot ilgtermiņa ieguldījuma esošo uzskaites (atlikušo) vērtību ar ilgtermiņa ieguldījuma atgūstamo vērtību, aprēķina ilgtermiņa ieguldījuma iespējamo vērtības samazinājumu.

Piemērs:

Ēkas uzskaites (atlikusī) vērtība ir EUR 70 000, paredzētais lietderīgās lietošanas laiks bija 50 gadi, faktiskais – 40 gadi. Pieprasījums samazinājies par 40%. Būvniecībai ir nepieciešami EUR 500 000. Tirgus vērtība atbilstoši ekspertu novērtējumam ir EUR 60 000:

- aprēķina jaunās ēkas amortizēto vērtību: paredzētās ēkas aizvietošanas izmaksas daļa ar paredzēto lietderīgās lietošanas laiku un reizina ar faktisko, tas ir: $EUR\ 500\ 000 : 50 \times 40 = EUR\ 400\ 000$.
- iegūst jaunās ēkas amortizēto vērtību.
- aprēķina amortizētās aizvietošanas izmaksas: no paredzētās jaunās ēkas aizvietošanas izmaksu vērtības atskaita tās amortizēto vērtību, tas ir: $EUR\ 500\ 000 - EUR\ 400\ 000 = EUR\ 100\ 000$

- aprēķina pakalpojuma atgūstamo vērtību, amortizēto aizvietošanas izmaksu reizinot ar 40%, tas ir: EUR100 000 x 40% = EUR 40 000.
 - nosaka ēkas atgūstamo vērtību, salīdzinot ar ēkas patieso vērtību (60 000) ar pakalpojuma atgūstamo vērtību (EUR 40 000). Tā kā lielāka ir patiesā vērtība, tad tā arī ir uzskatāma par ēkas atgūstamo vērtību.
 - nosaka ēkas vērtības samazinājumu, no esošās ēkas uzskaites (atlikušās) vērtības, atskaitot ēkas atgūstamo vērtību, tas ir: EUR 70 000 – EUR 60 000 = EUR10 000. Vērtības samazinājums bilancē esošajai ēkai atzīstams EUR 10 000 apmērā, ja tas pārsniedz būtiskumu.
42. Atbilstoši grāmatvedības uzskaites kārtībā minētajiem nosacījumiem aprēķināto ilgtermiņa ieguldījuma lietošanas vērtību salīdzina ar tā patieso vērtību, atskaitot atsavināšanas izmaksas. Lielākā no šīm abām vērtībām ir ilgtermiņa ieguldījumu atgūstamā vērtība. Ilgtermiņa ieguldījumu novērtē atgūstamā vērtībā.
43. Ja ilgtermiņa ieguldījuma atgūstamā vērtība bilances datumā ir zemāka par tā uzskaites (atlikušo) vērtību, un vērtības samazinājums, ko nosaka kā uzskaites vērtības un atgūstamās vērtības starpību, ir ilgāks par gadu, ilgtermiņa ieguldījumu novērtē atbilstoši zemākajai vērtībai.
44. Ja ar vadības rīkojumu nozīmētā komisija konstatē aktīva vērtības būtisku samazinājumu, tad tā nosaka atgūstamo vērtību un samazina atlikušo (bilances) vērtību līdz atgūstamajai vērtībai (saskaņā ar budžeta iestādes vadītāja apstiprināto aprēķinu). Grāmatvedības kontos veic šādus debeta (turpmāk – Db.) un kredīta (turpmāk – Kr.) ierakstus, grāmato:
Db.	8691	Izdevumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu vērtības samazinājuma
Kr.	1199	Nemateriālo ieguldījumu vērtības samazinājums
	1299	Pamatlīdzekļu vērtības samazinājums
45. Ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazinājumu uzskaita nolietojuma un amortizācijas kontu grupu sastāvā, atzīstot pārējos izdevumus. Pēc ilgtermiņa ieguldījuma vērtības samazinājuma atzīšanas tam turpina aprēķināt nolietojumu (amortizāciju), ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikušo) vērtību sistemātiski attiecinot uz atlikušo lietderīgās lietošanas laiku.
46. Budžeta iestāde (pašvaldības aģentūra) katra pārskata perioda (finanšu gada, ja normatīvajos aktos par pārskatu sagatavošanu nav noteikts citādi) beigās novērtē, vai nepastāv pazīmes, kas norāda, ka iepriekšējos pārskatu periodos atzītie ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazinājumi vairs nepastāv vai ir mazinājušies.
47. Budžeta iestāde izvērtē šādas pazīmes:
- ievērojami palielinājies vai atjaunojies pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz budžeta iestāde, lietojot attiecīgo ilgtermiņa ieguldījumu;
 - pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas pozitīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā;
 - pārskata perioda laikā veikti ilgtermiņa ieguldījuma uzlabojumi vai atjaunošana, lai uzlabotu ilgtermiņa ieguldījuma darbību;
 - ilgtermiņa ieguldījuma paredzētajā lietojumā notikušas būtiskas ilgtermiņa izmaiņas, kas labvēlīgi ietekmē budžeta iestādes darbību;
 - pieņemts lēmums atsākt ilgtermiņa ieguldījuma izveidi, kas iepriekš apturēta vai pārtraukta pirms tā pabeigšanas vai nodošanas lietošanā (ekspluatācijā).

48. Ja ilgtermiņa ieguldījuma vērtības samazinājums ir mazinājies vai vairs nepastāv, palielina ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikušo) vērtību, samazinot izveidoto vērtības samazinājumu un atzīstot pārējos ieņēmumus. Palielinātā ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikusī) vērtība nedrīkst pārsniegt uzskaites vērtību, kas būtu noteikta (atskaitot amortizāciju un nolietojumu), ja ilgtermiņa ieguldījumam iepriekšējos periodos nebūtu atzīti zaudējumi no vērtības samazinājuma.
- Db. 1199 Nemateriālo ieguldījumu vērtības samazinājums
1299 Pamatlīdzekļu vērtības samazinājums
- Kr. 8593 Ieņēmumi no ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazinājuma reversēšanas
49. Pēc ilgtermiņa ieguldījuma vērtības samazinājuma koriģēšanas turpina aprēķināt nolietojumu (amortizāciju), ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikušo) vērtību sistemātiski attiecinot uz atlikušo lietderīgās lietošanas laiku.
50. Izveidotos ilgtermiņa ieguldījuma vērtības samazinājumus var koriģēt tikai par konkrētā ilgtermiņa aktīva vērtības samazinājuma izmaiņu vērtību.
51. Izslēdzot no uzskaites ilgtermiņa ieguldījumu, kam veikts vērtības samazinājums, atzīst pārējos izdevumus ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikušajā) vērtībā, norakstot arī izveidoto vērtības samazinājumu, kas attiecas uz izslēgto ilgtermiņa ieguldījumu.
- Db. 8610 No uzskaites izslēgto nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu vērtība
1199 Nemateriālo ieguldījumu vērtības samazinājums
1299 Pamatlīdzekļu vērtības samazinājums
1291 Ēku un būvju uzkrātais nolietojums
1292 Tehnoloģisko iekārtu un mašīnu uzkrātais nolietojums
1293 Pārējo nemateriālo ieguldījumu uzkrātā amortizācija
1297 Ilgtermiņa ieguldījums nomātajos pamatlīdzekļos uzkrātais nolietojums
- Kr. 1100 Attīstības pasākumi un programmas, licences un pārējie nemateriālie ieguldījumi
1210 Zeme, ēkas un būves
1220 Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas
1230 Pārējie pamatlīdzekļi
1240 Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā celtniecība
1270 Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos

IV. Nemateriālo ieguldījumu uzskaitē

52. Nemateriālos ieguldījumus uzskaita kontu grupā 1.1. "Nemateriālie ieguldījumi", un tie ir tādi ilgtermiņa ieguldījumi, kas neparādās mantiskā, saredzamā veidā, bet gan tikai kā īpašumtiesības.
53. Nemateriālo ieguldījumu sastāvā uzskaita:
- Lielvārdes novada pašvaldības attīstības plānus un programmas;
 - licences, kuras iegādāts uz laika periodu, kas pārsniedz vienu gadu;
 - patentus, kas ir Valsts iestāžu izdots dokuments, kurš apstiprina tā īpašnieka tiesības uz patentā norādīto objektu saskaņā ar „Patentu likumu”;
 - preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības.

54. Attīstības plānu, programmu izdevumus, ja zināms, ka projektu pabeigs un izmantos, uzskaita kā nemateriālos ieguldījumus. Ja attīstības pasākumu rezultātā atzīst, ka projektu pabeigt ir nelietderīgi, izmaksas iekļauj izdevumos. Budžeta iestāde pētniecības darbu izmaksas iekļauj izdevumos to rašanās periodā.
55. Projektēšanas un plānošanas izmaksas pēc projekta apstiprināšanas dienas (projekta plāna izstrāde, būvniecības plāna izstrāde, projekta uzraudzība u.tml.) iekļauj attiecīgā ilgtermiņa ieguldījuma iegādes (izveidošanas) vērtībā, ja iespējams radušos projektēšanas izdevumus attiecināt uz konkrētu ilgtermiņa aktīva iegūšanu, būvēšanu vai ražošanu.
56. Datorprogrammu, kuru lietošanas tiesības noteiktas ar licenci vai, kuras speciāli izstrādātas konkrētas budžeta iestādes vajadzībām, neatkarīgi no to iegādes vērtības, iegrāmato nemateriālajos ieguldījumos. (lietošanas laiks ilgāks par gadu).
57. Programmatūras īpašnieka licence atrodama programmatūras produkcijas paketē vai tās esamība atrodama datora ekrānā ik reizi, kad programma tiek izmantota.
58. Saņemot attaisnojuma dokumentu par nemateriālā ieguldījuma iegādi, kas faktiski ir saņemts (ja nemateriālais ieguldījums nav saņemts dienā, kad saņem dokumentu, uzskaita kā avansa maksājumu), dokumentā norādītajā vērtībā palielina attiecīgo nemateriālo ieguldījumu kontu un samazina saistību kontu, norāda izdevumu klasifikācijas kodu, finansējumu, funkcionālās kategorijas kodu un pārbauda, vai uz dokumenta finanšu – ekonomikas nodaļas norādītais izdevumu EKK atbilst attiecīgā nemateriālā ieguldījuma uzskaites kontam.
59. Grāmato:
Db.	1110	Attīstības pasākumi un programmas
	1120	Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības
	1130	Pārējie nemateriālie ieguldījumi
Db.	5723	Pievienotās vērtības nodoklis (ja budžeta iestāde ir PVN maksātāja un atskaita priekšnodokli)
Kr.	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
60. Saņemot avansa maksājuma rēķinu, grāmatojumus neveic. Avansa maksājuma dokumenta apmaksas dienā palielina avansu par nemateriālajiem ieguldījumiem vai nemateriālo ieguldījumu izveidošanas kontu (pamatojums - maksājuma uzdevums) un samazina naudas kontu, no kura veic maksājumu. Grāmato:
Db.	1180	Avansa maksājumi par nemateriālajiem ieguldījumiem
	1140	Nemateriālo ieguldījumu izveidošana
Kr.	2600	Naudas līdzekļi
61. Saņemot nemateriālo ieguldījumu, par kuru iepriekš veikts avansa maksājums, avansa maksājuma vērtībā samazina avansa kontu. Grāmato:
Db.	1110	Konkrēts nemateriālais ieguldījums
Kr.	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
Db.	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
Kr.	1180	Avansa maksājumi par nemateriālajiem ieguldījumiem
62. Budžeta iestādei, bez atlīdzības saņemot nemateriālo ieguldījumus no citas budžeta iestādes:

- Centralizētā grāmatvedība atzīst tā sākotnējo vērtību, amortizāciju un ieņēmumus nemateriālā ieguldījuma atlikušajā vērtībā atbilstoši darījuma būtībai (nemateriālā ieguldījuma saņemšana no citas budžeta iestādes, padotībā esošas iestādes, valsts vai pašvaldības iestādes);
- atzīst tā sākotnējo vērtību, amortizāciju un nākamo periodu ieņēmumus, ja iepriekšējā budžeta iestādē nemateriālā ieguldījuma vērtība sākotnēji uzskaitīta nākamo periodu ieņēmumos;
- turpina aprēķināt amortizāciju nemateriālā ieguldījuma atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši saņemtajai informācijai no iepriekšējās budžeta iestādes, Nemateriālo ieguldījumu saņemot par nemateriālo ieguldījumu.

63. Nemateriālo ieguldījumu, saņemot no citas budžeta iestādes bez atlīdzības, vērtībā, kādā nemateriālais ieguldījums uzskaitīts iepriekšējās iestādes grāmatvedībā, palielina attiecīgo nemateriālo ieguldījumu kontu un atbilstošo ieņēmumu kontu, grāmato:

Db.	1110	Attīstības pasākumi un programmas
	1120	Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības
	1130	Pārējie nemateriālie ieguldījumi
	1140	Nemateriālo ieguldījumu izveidošana (atlikusī vērtība grāmatota kontos 8400)
Kr.	8411	Ieņēmumi no vērtību saņemšanas bezatlīdzības ceļā starp budžeta iestādēm
	8412	Ieņēmumi no vērtību saņemšanas bezatlīdzības ceļā starp padotībā esošajām budžeta iestādēm
	8413	Ieņēmumi no vērtību saņemšanas bezatlīdzības ceļā starp valsts un pašvaldību budžeta iestādēm (no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām un no budžeta nefinansētām pašvaldību budžeta iestādēm)
	8414	Ieņēmumi no vērtību saņemšanas bezatlīdzības ceļā no pārējām personām (amortizāciju nenorāda) Uzkrātā amortizācija
	1199	Ja nodod nemateriālo ieguldījumu vērtības samazinājumu

64. Sākotnēji uzskaitē, atzīstot nemateriālo ieguldījumu pirms novērtēšanas, nodrošina to uzskaiti daudzuma vienībās.

65. Sākotnēji uzskaitē, atzīstot nemateriālo ieguldījumu, to novērtē budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus. Komisija vai minētie speciālisti, izmantojot vispāratzītas vērtēšanas metodes, iekļauj bilancē līdz šim neuzskaitītu esošu nemateriālo ilgtermiņa ieguldījumu, tā noteiktajā vērtībā palielina attiecīgo nemateriālo ieguldījumu kontu un atbilstošo ieņēmumu kontu, grāmato:

Db.	1110	Attīstības pasākumi un programmas
	1120	Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas
	1130	tiesības
	1140	Pārējie nemateriālie ieguldījumi Nemateriālo ieguldījumu izveidošana
Kr.	8581	Ieņēmumi no ilgtermiņa ieguldījumu sākotnējās atzīšanas iestādes bilancē

66. Nemateriālo ieguldījumu, saņemot bez atlīdzības vai dāvinājumā, rīkojas sekojoši. Dāvinājumu saņem pēc dokumenta, kurā norādīta vērtība, nemateriālo ieguldījumu uzskaita norādītajā vērtībā, ja vērtība nav norādīta, tad nodrošina dāvinājuma uzskaiti daudzuma vienībās. Budžeta iestādes izveidota komisija, nepieciešamības gadījumā pieaicinot attiecīgās jomas speciālistu, nosaka saņemtā nemateriālā ieguldījuma patieso vērtību un paredzamo amortizācijas laiku.

67. Nemateriālo ieguldījumu, saņemot kā dāvinājumu, palielina attiecīgo nemateriālo ieguldījumu kontu un atbilstošo ieņēmumu vai nākamo periodu ieņēmumu (atbilstoši līguma nosacījumiem) kontu, grāmato:

Db.	1110	Attīstības pasākumi un programmas
	1120	Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības
	1130	Pārējie nemateriālie ieguldījumi
	1140	Nemateriālo ieguldījumu izveidošana
Kr.	6312	Ieņēmumi no ziedojumiem un dāvinājumiem naturālā veidā
vai		(Nākamo periodu ieņēmumi no saņemtajiem ziedojumiem un
Kr.	5914	dāvinājumiem)

68. Līdz ilgtermiņa ieguldījuma novērtēšanai vai vērtības apstiprināšanai ilgtermiņa ieguldījumu uzskaita daudzuma vienībās.

69. Saņemto darbu vai pakalpojumu izmaksas, kas tieši attiecas uz nemateriālā ieguldījuma izveidošanu un kuras iespējams atdalīt no iestādes kopējām izmaksām (konkrētu darbinieku algas, materiāli, pakalpojumi u.tml.), kapitalizē nemateriālā ieguldījuma izveidošanas vērtībā to rašanās dienā saskaņā ar attaisnojuma dokumentiem, grāmato:

Db.	1140	Nemateriālo ieguldījumu izveidošana
Db.	5723	Pievienotās vērtības nodoklis (ja budžeta iestāde ir PVN maksātāja un atskaita priekšnodokli)
Kr.	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuizpildītājiem
Kr.	5610	Norēķini par darba samaksu
	5720	Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi

70. Pēc nodošanas - pieņemšanas akta (vai akta par nodošanu ekspluatācijā) parakstīšanas izveidotā nemateriālā ieguldījuma vērtībā samazina nemateriālo ieguldījumu izveidošanas kontu un palielina attiecīgo nemateriālo ieguldījumu uzskaites kontu, grāmato:

Db.	1110	Attīstības pasākumi un programmas
	1120	Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības
	1130	Pārējie nemateriālie ieguldījumi
Kr.	1140	Nemateriālo ieguldījumu izveidošana

Nemateriālo ieguldījumu izslēgšana no uzskaites

71. Nemateriālo ieguldījumu norakstot vai konstatējot tā iznīcināšanu prettiesiskas darbības rezultātā, nemateriālo ieguldījumu izslēdz no uzskaites, norakstot tā vērtību un uzkrāto amortizāciju (bilances) vērtību noraksta.

72. Norakstot grāmato:

Db.	8611	No uzskaites izslēgto nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu vērtība arī prettiesiskas darbības rezultātā
-----	------	---

- Kr. 1110 Attīstības pasākumi un programmas
 1120 Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības
 1130 Pārējie nemateriālie ieguldījumi
73. Izslēdzot no uzskaites (nolietojies fiziski, morāli) nemateriālā ieguldījuma uzkrāto amortizāciju, grāmato:
- Db. 1191 Attīstības pasākumu un programmu uzkrātā amortizācija
 1192 Pārējo licenču, koncesiju un patentu, preču zīmju un tamlīdzīgu tiesību uzkrātā amortizācija
 1193 Pārējo nemateriālo ieguldījumu uzkrātā amortizācija
 1195 Datorprogrammu uzkrātā amortizācija
- Kr. 1110 Attīstības pasākumi un programmas
 1120 Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības
 1130 Pārējie nemateriālie ieguldījumi
74. Ja nemateriālo ieguldījumu atsavina, to pārgrāmato uz krājumiem, par atlikušo vērtību grāmato:
- Db. 2132 Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai
- Kr. 1110 Attīstības pasākumi un programmas
 1120 Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības
 1130 Pārējie nemateriālie ieguldījumi
75. Izslēdzot no krājumu uzskaites nemateriālo ieguldījumu vērtību, kuri tika atsavināti, grāmato:
- Db. 8612 Izdevumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu atsavināšanas
- Kr. 2132 Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai
76. Ja nemateriālo ieguldījumu atsavina, nolietojušos nemateriālo ieguldījumu amortizāciju grāmato:
- Db. 1191 Attīstības pasākumu un programmu uzkrātā amortizācija Pārējo licenču,
 1192 Pārējo licenču koncesiju un patentu, preču zīmju un tamlīdzīgu tiesību uzkrātā amortizācija
 1193 Pārējo nemateriālo ieguldījumu uzkrātā amortizācija
 1195 Datorprogrammu uzkrātā amortizācija
- Kr. 1110 Attīstības pasākumi un programmas
 1120 Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības
 1130 Pārējie nemateriālie ieguldījumi
77. Ja nemateriālo ieguldījumu atsavina, atzīst prasību pārdotā nemateriālā ieguldījuma vērtībā, grāmato:
- Db. 2310 Prasības pret pircējiem un pasūtītājiem
- Kr. 8510 Ieņēmumi no atsavināšanai paredzēto nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu pārdošanas
78. Ja nemateriālo ieguldījumu nodod turējumā vai valdījumā pašvaldības kapitālsabiedrībai, uzskaita to sākotnējo vērtību un uzkrāto amortizāciju atsevišķos kontos pamatlīdzekļu sastāvā.
79. Budžeta iestāde, kura bez atlīdzības nodot nemateriālo ieguldījumu citai budžeta iestādei, norāda sākotnējo vērtību, aprēķināto amortizāciju, uzskaites vērtību un atlikušo lietderīgo lietošanas laiku un grāmato:

Db.	8421	Izdevumi no vērtību nodošanas bezatlīdzības ceļā starp budžeta iestādēm
	8422	Izdevumi no vērtību nodošanas bezatlīdzības ceļā starp padotībā esošajām budžeta iestādēm
	8423	Izdevumi no vērtību nodošanas bezatlīdzības ceļā starp valsts un pašvaldību budžeta iestādēm
	1190	Uzkrātā amortizācija
Kr.	1110	Attīstības pasākumi un programmas
	1120	Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības
	1130	Pārējie nemateriālie ieguldījumi
	1140	Nemateriālo ieguldījumu izveidošana
80. Ja nemateriālais ieguldījums iznīcināts prettiesiskas darbības rezultātā, nemateriālo ieguldījumu izslēdz no uzskaites.
81. Ja par prettiesiskas darbības rezultātā bojātiem nemateriālajiem ieguldījumiem budžeta iestāde saņem atlīdzību un to, saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, ieskaita budžeta iestādes budžetā, naudas saņemšanas dienā grāmato:
Db.	2600	Naudas līdzekļi
Kr.	8599	Pārējie iepriekš neklasificētie ieņēmumi

V. Nemateriālo ieguldījumu amortizācijas uzskaitē

82. Nemateriālo ieguldījumu paredzamo lietderīgās lietošanas laiku nosaka atbilstoši lietošanas tiesībās, līgumos vai citos tiesību saņemšanu apliecinošos dokumentos noteiktajam laika periodam.
83. Ieguldījumiem ar noteiktu lietošanas laiku iegādes vērtību izdala ar lietošanas gadiem un pakāpeniski noraksta izdevumos – amortizē.
84. Attīstības programmām lietošanas laiku nosaka attiecīgās nodaļas speciālists, uz pieņemšanas akta norādot lietošanas periodu.
85. Nemateriālo ieguldījumu amortizāciju aprēķina pēc lineārās metodes to lietošanas laikā un iegrāmato kā nemateriālo ieguldījumu uzkrāto amortizāciju, un noraksta izdevumos reizi pārskata periodā. Licencēm amortizāciju aprēķina pēc lineārās metodes vienmērīgi pa iegūto lietošanas tiesību laika periodu, grāmato:
Db.	7050	Izdevumi (skatīt kontu plānu)
Kr.	1191	Attīstības pasākumu un programmu uzkrātā amortizācija
	1192	Pārējo licenču, koncesiju un patentu, preču zīmju un tamlīdzīgu tiesību uzkrātā amortizācija
	1193	Pārējo nemateriālo ieguldījumu uzkrātā amortizācija
	1195	Datorprogrammu uzkrātā amortizācija
	1196	Derīgo izrakteņu izpētes un citu līdzīgu neražoto nemateriālo aktīvu uzkrātā amortizācija
	1199	Nemateriālo ieguldījumu vērtības samazinājums

VI. Pamatlīdzekļu uzskaitē

86. Pamatlīdzekļi atzīst, ja ir ticams, ka budžeta iestāde to izmantos funkciju nodrošināšanai vai pakalpojumu sniegšanai, tā vērtība ir sākot no EUR 213.00, izņemot nekustamo īpašumu, bibliotēku fondus, antīkos un citus mākslas priekšmetus,

un to lietderīgais lietošanas laiks ir ilgāks nekā 12 mēneši no pieņemšanas lietošanā, un var ticami novērtēt tā izmaksas.

87. Pamatlīdzekļus uzskaita šādās kontu grupās:

(kontus grāmatvedības uzskaitē pielieto detalizēti pēc apstiprinātā kontu plāna)

Kontu grupā **121 Zeme, ēkas un būves** uzskaita pašvaldībai īpašuma, valdījuma esošu vai piekrītošu zemi zem ēkām un būvēm, kultivēto zemi, atpūtai un izklaidei izmantojamo zemi, visas budžeta iestādes ēkas un būves, ieskaitot aprīkojumu, ierīces un iekārtas, kas ir šo ēku un būvju neatņemama sastāvdaļa. Zemi uzskaita zemes vienībās atbilstoši piešķirtajam zemes vienības kadastra apzīmējuma numuram. Daļēji izīrējamus un iznomājamus īpašumus uzskaita kā izīrējamus un iznomājamus īpašumus, ja izīrējamo vai iznomājamo platību var pārdot vai iznomāt atsevišķi un var atdalīt grāmatvedības uzskaitē. Ja tas nav iespējams, daļēji izīrējamus un iznomājamus īpašumus uzskaita kā izīrējamus un iznomājamus īpašumus tikai tad, ja pašu vajadzībām izmantojamā īpašuma daļa nav būtiska. Ēkas un būves, kas ir kultūras (arhitektūras) pieminekļi, uzskaita līdzīgu pamatlīdzekļu kontos atbilstoši to pielietojumam (piemēram, dzīvojamās ēkas, nedzīvojamās ēkas, būves), analītiskajā uzskaitē nodalot atsevišķi. Ēku un būvju konstrukcijas, aprīkojumu, ierīces un iekārtas, kas ir to neatdalāma sastāvdaļa, uzskaita kopā ar attiecīgo ēku vai būvi. Sekojošos kontos:

- kontā „**1211 Dzīvojamās ēkas**” uzskaita ēkas, no kuru izmantojamās platības vismaz pusi izmanto dzīvošanai. Ja dzīvošanai izmanto mazāk par pusi no ēkas kopējās izmantojamās platības, to klasificē kā nedzīvojamo ēku;
- kontā „**1212 Nedzīvojamās ēkas**”¹ uzskaita ēkas, kuras netiek izmantotas vai nav paredzētas dzīvošanai (administrācijas ēkas, rūpniecības un tirdzniecības ēkas, viesnīcas, restorānus, izglītības iestāžu, ārstniecības un sociālās aprūpes ēkas, kā arī vēsturiskās ēkas, kuras nav domātas dzīvošanai (piemēram, muzejus));
- kontā „**1213 Transporta būves**” uzskaita ielas, autoceļus ar dažādu segumu, ietves ar dažādu segumu, stāvvietas, laukumus, autotransporta pieturvietas, ielu aprīkojums – ceļa zīmes, signālstabiņi, barjeras, satiksmi regulējošas ierīces , tiltus, satiksmes pārvadus, tuneļus, un citus tamlīdzīgus objektus, analītiskajā uzskaitē nodrošinot attiecīgu sadalījumu;
- kontā „**1214 Zeme zem ēkām un būvēm**” uzskaita zemi, uz kuras uzbūvētas ēkas, būves vai to pamati. Šeit uzskaita arī pagalmus, dārzu teritorijas un iebrauktuves, kuras uzskata par ēkas vai būves neatdalāmu sastāvdaļu;
- kontā „**1215 Kultivētā zeme**” uzskaita zemi, kuru izmanto lauksaimniecībā (ieskaitot zemi stādījumiem un augļu dārziem);
- kontā „**1216 Atpūtai un izklaidei izmantojamā zeme**” uzskaita parku teritorijas un atpūtas vietas kopā ar tām piegulošajiem virszemes ūdeņiem;
- kontā „**1217 Pārējā zeme**” uzskaita iepriekš neklasificēto zemi (piemēram, karjerus, kapu teritorijas, meža zemi);
- kontā „**1218 Inženierbūves**” uzskaita visu veidu inženierbūves (izņemot transporta būves) ,ūdens uzkrāšanas un novadīšanas būves ,un konstrukcijas, meliorācijas sistēmas, sakaru un elektropārvades līnijas, naftas un gāzes cauruļvadus, ūdensvadus, siltumtrašu un kanalizācijas tīklus;
- kontā „**1219 Pārējais nekustāmais īpašums**” uzskaita iepriekš neklasificēto nekustāmo īpašumu - pārējās celtnes un būves, kuras nav iespējams klasificēt kā ēkas, transporta vai inženierbūves (piemēram, vēsturiskos pieminekļus, sporta un atpūtas būves, žogus un vārtus).

Kontā „**1220 Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas**” uzskaita tehnoloģiskās iekārtas, mēraparatūru, regulēšanas ierīces, kā arī laboratoriju, medicīnas iekārtas un mašīnas.

Tehnoloģiskā iekārta – ir tehnisks izstrādājums (darba mašīna, agregāts, tehniskais līdzeklis utt.), ar kura palīdzību nodrošina kāda tehnoloģiskā procesa realizāciju, kā rezultātā darba priekšmeta (viela, materiāls, izstrādājums) īpašības tiek pārveidotas, tādējādi radot darba priekšmeta vērtības pieaugumu. Pašvaldības budžeta iestādē var tikt realizēti sekojošie tehnoloģiskie procesi, dzeramā ūdens sagatavošanas tehnoloģiskais process, ēdiena pagatavošanas tehnoloģiskais process, veļas mazgāšanas tehnoloģiskais process, koģenerācijas tehnoloģiskais process, kurā vienlaicīgi tiek ražota gan siltumenerģija, gan elektroenerģija un citi tehnoloģiskie procesi.

Bilances kontā „**Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas**” tiek apkopota informācija par tehnoloģiskām, enerģētiskām un ražošanas iekārtām (ieskaitot darbnīcas iekārtas, izmēģinājumu un laboratorijas iekārtas), kuru darbības uzsākšanai ir nepieciešams veikt montāžas darbus, sagatavojot tos paredzētajai izmantošanai – savienojot pamatlīdzekļa atsevišķās sastāvdaļas un piestiprinot to ēkas pamatiem vai balstiem, grīdai, starpstāvu pārsegumam un pārējām ēkas vai celtnes nesošajām konstrukcijām.

Tehnoloģisko iekārtu un mašīnu rezerves daļas un palīgierīces, kurām ir patstāvīga nozīme saimnieciskajā procesā un kas uzskatāmas par pamatlīdzekļiem, ietver pamatlīdzekļu sastāvā kā atsevišķus pamatlīdzekļu uzskaites objektus. Pārējās rezerves daļas un palīgierīces uzskaita krājumu sastāvā un noraksta izdevumos tad, kad tās faktiski patērē (izlieto).

Tehnoloģisko iekārtu un mašīnu sastāvā neuzskaita iekārtas, kuru uzstādīšanai nav nepieciešams veikt montāžas darbus, brīvi stāvošās iekārtas un darba galdus, ražošanas instrumentus un inventāru, kā arī datortehniku un transportlīdzekļus.

Kontā 1220 uzskaita sekojošos pamatlīdzekļus:

- ventilācijas, apkures, ūdensapgādes, signalizācijas un elektroapgādes iekārtas;
- ēdiena pagatavošanai izmantojamās iekārtas – plītis, cepeškrāsnis, tvaika katlus, putotājus, smalcinātājus, saldētavas, trauku mazgājamās mašīnas un citu virtuves tehniku;
- iebūvētas veļas mazgājamās mašīnas, žāvētājus, gludināmos ruļļus, centrifūgas;
- virpošanas, frēzēšanas un universālos darba galdus;
- apkures katlus, ūdenssūkņus, kompresorus, ģeneratorus, transformatorus;
- ūdens, siltuma, elektrības un notekūdeņu skaitītājus, mikroskopus, svarus, mitruma mērītājus, optiskos nivelierus un citu mēraparatūru;
- frekvences regulatorus, spiediena devējus, elektrības noplūžu detektorus/meklētājus, metāla meklētājus, instalācijas testerus;
- ugunsdzēsības aprīkojumu (hidrantus, ugunsdzēsamos aparātus un tml.);
- koncertzāles apgaismojuma, video un skaņas aprīkojumu;
- zobārstniecības iekārtas un krēslus, dzirdes pārbaudes iekārtas, ultraskaņas aparātus, sterilizācijas skapjus un citas medicīnas iekārtas;

Kontu grupā **123 Pārējie pamatlīdzekļi** sekojošos kontos:

- kontā „**1231 Transportlīdzekļi**” - transportlīdzekļus kravas vai cilvēku pārvadāšanai (kravas un pasažieru automobiļi, autobusi, motocikli, velosipēdi, traktoros, ekskavatorus, greiderus, ugunsdzēsamās mašīnas, skrejceļu un sniega tīrītājus, piekabes un puspiekabes, ūdens transporta līdzekļus, gaisa transporta līdzekļus un citus transportlīdzekļus);
- kontā „**1232 Saimniecības pamatlīdzekļi**”- uzskaita pamatlīdzekļus, kurus budžeta iestāde izmanto saimnieciskās darbības nodrošināšanai. Kontā uzskaita sekojošos pamatlīdzekļus:
 - darba rīkus un instrumentus (motorzāģus, ripzāģus, perforatorus, urbjmašīnas, zāģskaidu nosūcējus un tml.);

- iekštelpu un apkārtējās teritorijas uzkopšanas palīgierīces un inventāru (parketa pūlētājus, augstspiediena mazgātājus, zāles pļāvējus (izņemot traktortehniku), trimmerus, krūmgriežus, slotas, atkritumu tvertnes, kāpnes;
- virtuves inventāru;
- mobilo sadzīves tehniku, t.sk., gaisa kondicionierus, ventilatorus, putekļu sūcējus, ledusskapjus, kaloriferus, gaisa pūtējus;
- biroja telpu aprīkojumu (izņemot biroja tehniku) – mēbeles, metāla skapjus, seifus, arhīva plauktus, galda lampas, garderobes skapjus, drēbju pakaramos, spoguļus;
- audio-video tehniku un aparatūru, piemēram, fotoaparātus, videokameras, akustiskās sistēmas, CD/DVD atskaņotājus;
- aizkarus, žalūzijas, aizslietņus;
- ekrānus, tāfeles, rezultātu tablo;
- izglītības iestāžu mācību telpu aprīkojumu – t.sk., dabaszinātņu, ķīmijas, bioloģijas un matemātikas kabinetu aprīkojumu, izņemot laboratoriju iekārtas un mēraparatūru, datortehniku, biroja tehniku un datu attēlošanas palīgierīces un sistēmas.
- kontā „**1233 Bibliotēku fondi**” - uzskaita likumā noteiktā kārtībā reģistrētu bibliotēku krājumu veidojošās grāmatas (t.sk., mācību grāmatas) un citus iespieddarbus, mikrofilmas, skaņu ierakstus, citus informācijas nesējus. Bibliotēku fondus atzīst iegādes vērtībā un tiem neapreķina nolietojumu;
- kontā „**1234 Izklaides, literārie un mākslas oriģināldarbi**” – oriģināl filmas, skaņu ierakstus, manuskriptus un mākslas darbus;
- kontā „**1235 Dārgakmeņi un dārgmetāli**” - dārgmetālus un dārgakmeņus, kurus neizmanto ražošanas procesos;
- kontā „**1236 Antīkie un citi mākslas priekšmeti**” - gleznas, skulptūras un citus mākslas priekšmetus, kas atzīti par mākslas darbiem, kā arī antīkos priekšmetus. Šajā kontā uzskaita arī likumā noteiktajā kārtībā reģistrētus muzeju krājuma sastāvā esošos kultūras un mākslas priekšmetus, kuri nav uzskaitīti citos pamatlīdzekļu kontos atbilstoši to pielietojumam, neatkarīgi no to vērtības;
- kontā „**1237 Citas vērtslietas**” - iepriekš neklasificētie vērtslietas, kolekcijas un juvelierizstrādājumus. Dārgakmeņus un mākslas priekšmetus atzīst iegādes vērtībā un tiem neapreķina nolietojumu. Gadījumā, ja notiek darījumi (piemēram, pirkšana, pārdošana, ieķīlāšana) ar dārgakmeņiem un mākslas priekšmetiem, ievēro spēkā esošo normatīvo aktu prasības;
- kontā „**1238 Datortehnika, sakaru un cita biroja tehnika**” - uzskaita datorsistēmas blokus, serverus, monitorus, barošanas ierīces (iekārtas), datortehnikas aprīkojumu, printerus, kopētājus, faksa aparātus, telefonus, telefoncentrāles, sakaru iekārtas un tīklus, dokumentu iznīcinātājus, diktofonus, dokumentu iesiešanas aparātus, datu attēlošanas sistēmas un piederumus, multifunkcionālās iekārtas, kases aparātus un citu biroja tehnika, un tās aprīkojumi. Šajā kontā var uzskaitīt arī datorprogrammas, bez kurām datori un serveri nevar darboties;
- kontā „**1239 Iepriekš neklasificētie pārējie pamatlīdzekļi**” - uzskaita sekojošos pārējos iepriekš neklasificētos pamatlīdzekļus:
 - mūzikas instrumentus;
 - pagasta simboliku, izkārtnes, ģerboņus, karogus un to statīvus;
 - pagasta planšetes;
 - sporta inventāru;
 - rotaļlietas, smilšukastes, rotaļu mājiņas (izņemot rotaļlaukumus);

- mācību pamatlīdzekļus (ierīču komplekti eksperimentu demonstrējumiem, kukaiņu kolekcija, mulāžas, lāzeru staru kastītes);
- tautas tērpus, skatuves tērpus;
- vides objektus;
- akvārijus;
- bruņu vestes
- pārējos iepriekš neklasificētos pamatlīdzekļus.

Kontu grupā **124 Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība** uzskaita izmaksas, kas saistītas ar pamatlīdzekļu izveidošanu un nepabeigto celtniecību. Šeit uzkrāj izmaksas, kas attiecas uz konkrēta objekta izveidošanu vai celtniecību līdz dienai, kad objektu nodod ekspluatācijā. Šajos kontos uzskaita arī iekārtu un mašīnu vērtības, kas ir saņemtas, bet vēl nav uzstādītas un nav nodotas ekspluatācijā. Sekojošos kontos:

- konta „**1241 Pamatlīdzekļu izveidošana**” - uzskaita izmaksas, kas attiecas uz konkrēta pamatlīdzekļa izveidošanu līdz tā nodošanai ekspluatācijā, un saņemto, bet vēl neuzstādīto pamatlīdzekļu vērtību līdz to nodošanai ekspluatācijā;
- kontā „**1242 Nepabeigtā būvniecība**” - uzskaita celtniecības izmaksas līdz pamatlīdzekļa nodošanai ekspluatācijā. Katram pamatlīdzeklim un nepabeigtās celtniecības objektam izmaksu uzskaiti kārtoti tā, lai varētu izsekot darījumu piesaisti konkrētam objektam. Nepabeigtās celtniecības objektiem nerēķina nolietojumu.

Kontu grupā **"125 Turējumā nodotie valsts un pašvaldību nekustāmie īpašumi"**

- Kontā **"1251 Turējumā nodotā valsts un pašvaldību zeme"**;
- Kontā **"1252 Turējumā nodotās valsts un pašvaldību ēkas un būves"**;
- Kontā **"1259 Turējumā nodotie valsts un pašvaldību citi nekustāmie īpašumi"**, uzskaita pašvaldības nekustāmos īpašumus, kas nodoti turējumā kapitālsabiedrībām.

Kontu grupā „**126 Bioloģiskie un pazemes aktīvi**” uzskaita tādas ilgtermiņa aktīvus kā: pazemes aktīvi, ilggadīgie stādījumi - augļu dārzi, citi regulāri ražojoši koku un krūmāju stādījumi, parki, meži un citi līdzīgi aktīvi, kuriem raksturīga atjaunošanās un vērtības izmaiņa augšanas rezultātā. Bioloģiskos un pazemes aktīvus sākotnēji uzskaita to iegādes vai izveidošanas vērtībā. Sekojošos kontos:

- kontā „**1261 Pazemes aktīvi**” uzskaita izpētītus minerālo atradņu krājumus, kas atrodas zem zemes virsmas un ir ekonomiski izmantojami, ņemot vērā pašreizējo tehnoloģiju un atbilstošās cenas;
- kontā „**1262 Augļu dārzi un citi regulāri ražojošu koku stādījumi**” uzskaita kokus (ieskaitot vīnogulājus un krūmājus), kurus audzē ražas iegūšanai;
- kontā „**1263 Mežaudzes**” uzskaita mežaudzes, kuru vērtība mainās, tam augot;
- kontā **"1264 Turējumā nodotie valsts un pašvaldību bioloģiskie un pazemes aktīvi"** uzskaita valsts un pašvaldību bioloģiskos un pazemes aktīvus, kas nodoti turējumā kapitālsabiedrībām;
- kontā „**1269 Pārējie bioloģiskie aktīvi**” uzskaita parkus un pārējos līdzīgus aktīvus, kuru vērtība mainās to augšanas rezultātā un kuri nav uzskatāmi par pazemes aktīviem, mežaudzēm vai augļu dārzēm un citiem regulāri ražojošiem koku stādījumiem.

Kontu grupā „**1270 Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos**” uzskaita kapitālos ieguldījumus ēkās vai citos pamatlīdzekļos (ēku rekonstrukcija, uzlabošana, atjaunošana), kas nav iestādes īpašumā, ja tādi ieguldījumi ir atļauti īres, nomas, apsaimniekošanas līgumos vai paredzēti investīciju projektos. Attiecīgos ieguldījumus uzskaita kā nomātā īpašuma uzlabojumus. Ieguldījumu nomātajos pamatlīdzekļos analītisko uzskaiti budžeta iestādes finanšu grāmatvedībā kārtoti katram objektam atsevišķi. Kapitalizētās izmaksas noraksta izdevumos, sagaidāmā lietderīgās lietošanas vai atlikušā īres (nomas) līguma laikā, atbilstoši tam, kurš ir īsāks. Izmaksu kapitalizācija nozīmē ilgtermiņa Aktīva bilances

vērtībai pieskaitīt atsevišķas perioda izmaksas, nevis tās atzīt par perioda izdevumiem. Gadījumā, ja noslēgts nomas līgums, nenorādot tā termiņu, lietderīgās lietošanas laiku pielīdzina līdzīga pamatlīdzekļu objekta lietderīgās lietošanas laikam.

Kontu grupā „**128 Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem**” uzskaita:

- kontā „**1281 Avansa maksājumi par zemi, ēkām un būvēm**” uzskaita samaksātās priekšapmaksas par zemes, ēku un būvju iegādi (veic analītisko uzskaiti pa valūtas veidiem);
- kontā „**1282 Avansa maksājumi par tehnoloģiskajām iekārtām un mašīnām**” uzskaita samaksātās priekšapmaksas par iekārtu un mašīnu iegādi (veic analītisko uzskaiti pa valūtas veidiem);
- kontā „**1283 Avansa maksājumi par pārējiem pamatlīdzekļiem**” uzskaita samaksātās priekšapmaksas par transportlīdzekļu, datortehnikas, sakaru un biroja tehnikas, bibliotēku fondu, mākslas darbu un priekšmetu, un citu iepriekš neklasificētu pamatlīdzekļu iegādi (veic analītisko uzskaiti pa valūtas veidiem);
- kontā „**1286 Avansa maksājumi par bioloģiskajiem un pazemes aktīviem**” uzskaita samaksātās priekšapmaksas par bioloģisko un pazemes aktīvu iegādi (veic analītisko uzskaiti pa valūtas veidiem);
- kontā „**1287 Uzkrājumi nedrošiem avansiem par pamatlīdzekļiem**” uzskaita izveidotos uzkrājumus nedrošiem avansa maksājumiem (priekšapmaksām) par pamatlīdzekļiem;
- kontā „**1289 Pārējie avansa maksājumi**” uzskaita pārējās iepriekš neklasificētās samaksātās priekšapmaksas;

Kontu grupas "**129 Pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums un vērtības samazinājums**" kontos:

- **1291 „Ēku un būvju uzkrātais nolietojums ” ;**
- **1292 „Tehnoloģisko iekārtu un mašīnu uzkrātais nolietojums”;**
- **1293 „Pārējo pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums”;**
- **1295 „Turējumā nodoto valsts un pašvaldību ēku un būvju uzkrātais nolietojums”;**
- **1297 „Ilgtermiņa ieguldījumu nomātajos pamatlīdzekļos uzkrātais nolietojums”** uzskaita katras pamatlīdzekļu grupas aprēķināto un uzkrāto nolietojumu.

Kontā „**1299 „Pamatlīdzekļu vērtības samazinājums”**” uzskaita aprēķināto vērtības samazinājumu pamatlīdzekļiem.

88. Pārgrāmatojot pamatlīdzekli no vienas kontu grupas uz citu kontu grupu, pārrēķina un pārgrāmato arī nolietojumu, ja pamatlīdzeklim palielinājies lietderīgais kalpošanas laiks -

Kr. 8599 Pārējie iepriekš neklasificētie ieņēmumi

ja - samazinājies kalpošanas laiks -

Db. 8699 Pārējie iepriekš neklasificētie izdevumi

89. Pašvaldība uzskaita visus esošos pamatlīdzekļus atbilstoši īpašuma piekritības tiesībām, kuras nosaka noslēgtie līgumi, īpašumu reģistrācijas dokumenti vai citi tiesību apliecinājošie dokumenti saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

90. Katra pamatlīdzekļa vērtību uzrāda tikai vienas budžeta iestādes bilancē.

91. Par pamatlīdzekļa iegādes datumu uzskata dienu, kad budžeta iestādei pāriet visi riski un gūstamie saimnieciskie labumi no attiecīgā pamatlīdzekļa. Parasti par iegādes datumu uzskata dienu, kad budžeta iestāde saņem pamatlīdzekli.
92. Ja ir iegādāts lietots pamatlīdzeklis un nav norādīta tā vērtība, tad iestādes izveidotā ilgtermiņa ieguldījumu novērtēšanas komisija nosaka pamatlīdzekļa vērtību un paredzamo atlikušo lietderīgās lietošanas laiku, un atbilstošās nolietojuma normas.
93. Ja ir iegādāts lietots pamatlīdzeklis un ir norādīta tā vērtība, tad iestādes izveidotā ilgtermiņa ieguldījumu novērtēšanas komisija nosaka paredzamo atlikušo lietderīgās lietošanas laiku un atbilstošās nolietojuma normas.
94. Sagatavojot aktu par pieņemšanu ekspluatācijā, pamatlīdzeklim piešķir inventāra numuru, nosaka atrašanās vietu, materiāli atbildīgo personu un atver pamatlīdzekļa uzskaites kartiņu.
95. Pamatlīdzekļiem nolietojumu aprēķina pēc lineārās metodes katra mēneša beigās.
96. Zemes gabali un būves ir nošķirami aktīvi, un uzskaites nolūkos tos uzskaita atsevišķi pat tad, ja tie iegādāti kopā. Lai varētu veikt atsevišķu uzskaiti un, ja nav bijis pieaicināts eksperts, zemi uzskaita pēc kadastrālās vērtības un pārējo nekustāmo īpašumu uzskaita - kopējā darījuma vērtība mīnus zemes vērtība.
97. Transporta būves Lielvārdes novadā inventarizē ar domes izpilddirektora vai domes priekšsēdētāja rīkojumu izveidota inventarizācijas komisija, kura veic datu salīdzināšanu ar A/S "Latvijas Valsts ceļi" datiem.
98. Autotransportam ar rīkojumu nosaka atrašanās vietu ārpus darba laika un atbildīgo:
 - Lielvārdes novada administrācijas nodaļām - pašvaldības izpilddirektors;
 - pagasta pārvalžu padotības iestādēm - pagasta pārvaldes vadītājs;
 - novada pašvaldības budžeta iestādēm - iestādes vadītājs;
 - pašvaldības aģentūrai - aģentūras direktors.
99. Lielvārdes novada pašvaldības autotransportu drīkst izmantot tikai dienesta, darba un amata pienākumu pildīšanai, kontroli par ko veic:
 - Lielvārdes novada administrācijas nodaļām - pašvaldības izpilddirektors;
 - pagasta pārvalžu padotības iestādēm - pagasta pārvaldes vadītājs;
 - novada pašvaldības budžeta iestādēm - iestādes vadītājs;
 - pašvaldības aģentūrai - aģentūras direktors.
100. Bibliotēku fondus, izklaides, literāros un mākslas oriģināldarbus, dārgakmeņus un dārgmetālus, antīkos un citus kultūras un mākslas priekšmetus, citas vērtslietas un muzeja krājuma priekšmetus uzskaita pārējo pamatlīdzekļu sastāvā neatkarīgi no vienas aktīva vienības atzīšanas vērtības.
101. Bibliotēku fondus uzskaita kontā 1233 un nolietojumu neaprēķina.
102. Bioloģiskos un pazemes aktīvus sākotnēji uzskaita to iegādes vai izveidošanas vērtībā.
103. Sākotnēji, atzīstot neuzskaitītas mežaudzes vai saņemot dāvinājumā, tās novērtē atbilstoši Meža valsts reģistra datiem.
104. Ja bioloģisko un pazemes aktīvu iegādes vai izveidošanas vērtība nav noteikta, tad aktīvu sākotnējo vērtību nosaka Domes izpilddirektora izveidota komisija, ja

nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus. Novērtēšanas rezultātā iegūto uzskaites vērtību apstiprina iestādes vadītājs.

105.Sākotnēji atzīstot līdz šim neuzskatītos bioloģiskos un pazemes aktīvus, izņemot iegādātos vai saņemtos dāvinājumā, iegrāmato:

Db.	1261	Pazemes aktīvi
	1262	Augļu dārzi un citi regulāri ražojošu koku stādījumi
	1263	Mežaudzes
	1269	Pārējie bioloģiskie aktīvi
Kr.	8581	Ieņēmumi no ilgtermiņa ieguldījumu sākotnējās atzīšanas iestādes bilancē

106.Veicot meža inventarizāciju, atbilstoši Meža likumam, aktualizē mežaudžu vērtību atbilstoši Meža valsts reģistra datiem.

107. Pamatlīdzekļu kartiņā atzīmē gadu, kad notikusi pēdējā meža inventarizācija.

108.Ja atbilstoši Meža likumam veiktās meža inventarizācijas rezultātā konstatē, ka mežaudzes uzskaites vērtība ir mazāka par Meža valsts reģistrā norādīto pilno vērtību, mežaudzes vērtības palielinājumu atzīst pārējos ieņēmumos un grāmato:

Db.	1263	Mežaudzes
Kr.	8591	Ieņēmumi no mežaudžu vērtības palielinājuma

109.Ja atbilstoši Meža likumam veiktās meža inventarizācijas rezultātā konstatē, ka mežaudzes uzskaites vērtība ir lielākā par Meža valsts reģistrā norādīto pilno vērtību, uzskaites vērtību samazina un, ja sākotnēji tā ir bijusi atzīta kontā pārējās rezervēs, tad vispirms samazina pārējās rezerves par konkrētu mežaudzi, grāmato:

Db.	8691	Izdevumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu vērtības samazinājuma
	3360	Pārējās rezerves
Kr.	1263	Mežaudzes

110.Gada beigās inventarizācijas komisija salīdzina mežaudžu platības ar Valsts Meža reģistra datiem un atbilstoši inventarizācijas rezultātā konstatētajam iegrāmato meža platības izmaiņas.

111.Ikgadējās salīdzināšanas ar Valsts Meža reģistra informāciju rezultātā mežaudžu pārvērtēšanu neveic.

112.Pārējos bioloģiskos aktīvus (parkus, skvērus u.c), ja nav to novērtējuma, pamatojoties uz speciālista izziņu, uzņem daudzumu uzskaitē.(Teritorijas plānotājs)

113.Muzeju krājumu, kā arī bibliotēku fonda grāmatvedības uzskaites nodrošināšanai izmanto normatīvajos aktos muzeju krājumu un bibliotēku fondu jomā noteikto uzskaites sistēmu datus.

114.Pamatlīdzekļu izslēgšanai no bilances var būt šādi iemesli:

- 114.1. pilnīga fiziska nolietojšanās;
- 114.2. morāla nolietojšanās, konstruktīva nolietojšanās, kad pamatlīdzekļa tālāka ekspluatācija kļūst ekonomiski neizdevīga;
- 114.3. neatjaunojami bojājumi avārijas vai stihiskas nelaimes dēļ;
- 114.4. pamatlīdzeklis ir privatizēts;
- 114.5. pieņemts lēmums pamatlīdzekli ieguldīt citā uzņēmumā kā mantisko ieguldījumu;

- 114.6. inventarizācijas rezultātā konstatēta tā neesamība;
- 114.7. pamatlīdzeklis ir atsavināts;
- 114.8. pamatlīdzeklis ir atsavināts maiņas ceļā.
115. Pamatlīdzekļus nodod pagasta pārvaldēm, pašvaldības iestādēm un pašvaldības aģentūrai, pamatojoties uz domes priekšsēdētāja rīkojumu. Pamatlīdzekļus atsavina, pamatojoties uz pašvaldības domes lēmumu.
116. Par pamatlīdzekļa norakstīšanu sastāda aktu, kurā norāda iegādes gadu, norakstīšanas iemeslu, bilances vērtību, nolietojumu. Aktu sastāda attiecīgi novada pašvaldības, pagastu pārvaldes vai iestādes vadītāja apstiprināta komisija vismaz trīs cilvēku sastāvā. Aktu apstiprina iestādes vadītājs (ar parakstu un zīmogu), tad attiecīgi - Lielvārdes novada pašvaldībā izpilddirektors, pagastu pārvaldes vadītājs vai pašvaldības aģentūras direktors.
117. Ja nepieciešams norakstīt pamatlīdzekli, kuram ir atlikusī vērtība, to veic tikai pēc apstiprināšanas pašvaldības domes sēdē.
118. Savstarpēji pārvietojot pamatlīdzekļus no vienas Lielvārdes novada pašvaldības budžeta iestādes uz citu novada pašvaldības budžeta iestādi, atbildīgais grāmatvedis izdara izmaiņas pamatlīdzekļu kartiņā.
119. Pamatlīdzekļus, kas sastāv no atsevišķām komplektējošām daļām, kuras var izmantot un uzskaitīt atsevišķi (datorsistēmas bloks, monitors, printeris u.tml.), uzskaita kā atsevišķus aktīvus – pamatlīdzekļus. Pamatlīdzekļus, kas sastāv no komplektējošām daļām un kuras nevar izmantot un uzskaitīt atsevišķi, uzskaita kā vienu aktīvu – pamatlīdzekli.
120. Datortehniku uzskaita kā vienu pamatlīdzekli, ja saņemšanas dokumentā atsevišķi nav norādīts datorsistēmas bloks, monitors, printeris, programma u.tml., un to katra vērtība.
121. Pamatlīdzekļa komplektējošo daļu periodisku vai regulāru nomaiņu atzīst pamatdarbības izdevumos.
122. Izmaksas, kas radušās, saglabājot vai uzturot pamatlīdzekļu esošo stāvokli, kā arī remontējot vai labojot pamatlīdzekļus, atzīst kā pamatdarbības izdevumus periodā, kad tie radušies.
123. Iegādājoties lietotu pamatlīdzekli, kuru var izmantot paredzētajam mērķim tikai pēc rekonstrukcijas, uzlabošanas vai atjaunošanas, veiktās izmaksas pieskaita pamatlīdzekļa uzskaites vērtībai tādā apmērā, lai pamatlīdzekļa vērtība pēc šo izmaksu pievienošanas nepārsniegtu tā aizvietošanai nepieciešama līdzvērtīga pamatlīdzekļa vērtību.
124. Saņemot pamatlīdzekļa iegādi apliecinātos dokumentus, un, ja pamatlīdzeklis ir faktiski saņemts un uzstādīts, dokumentā norādītajā vērtībā palielina attiecīgo pamatlīdzekļu kontu un samazina saistību kontu, grāmato:
Db.	1210	Zeme, ēkas un būves
	1220	Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas
	1230	Pārējie pamatlīdzekļi
	1260	Bioloģiskie un pazemes aktīvi
	1270	Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos
Db.	5723	Pievienotās vērtības nodoklis (ja budžeta iestāde ir PVN maksātāja un atskaita priekšnodokli)

Kr. 5310 Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņēmējiem

125. Saņemot avansa maksājuma rēķinu, grāmatojumus neveic. Avansa maksājuma dokumenta apmaksas dienā palielina avansu par pamatlīdzekļiem (pamatojums - maksājuma uzdevums) un kreditē to naudas kontu, no kura veic maksājumu, grāmato:

Db. 1280 Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem

Kr. 2600 Naudas līdzekļi

126. Pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigtās celtniecības kontā uzskaitītas visas izmaksas, kas saistītas ar pamatlīdzekļa izveidošanu un nepabeigto celtniecību, šeit uzkrāj visas izmaksas, kas attiecas uz konkrētu objektu līdz dienai, kad objektu nodod ekspluatācijā. Pamatlīdzekļu izveidošanas izmaksas uzskaita kontā D 1241. Nepabeigtās celtniecības izmaksas uzskaita kontā D 1242.

127. Būvniecības pakalpojumiem – būvdarbu veikšana jaunas būves (ēkas, inženierbūves) būvēšanai vai esošās būves vai tās daļas renovācijai, rekonstrukcijai, konservācijai vai nojaukšanai piemēro Reverso PVN. (izdevumu kods 5000 attiecīgi katram kontam).

128. Ja notiek pamatlīdzekļu izveidošana no materiāliem, kas uzskaitīti pašvaldības krājumu sastāvā, saskaņā ar aktu (vai citu dokumentu) par materiālu izlietojumu grāmato:

Db. 1242 Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība

Kr. 2110 Izejvielas un materiāli

129. Pašvaldībai pašai iesaistoties pamatlīdzekļa izveidošanā, izmaksas, kas tieši attiecas uz pamatlīdzekļa izveidošanu un sagatavošanu plānotajai izmantošanai, uzskaita pamatlīdzekļa izveidošanas vērtībā.

130. Pēc nodošanas – pieņemšanas akta parakstīšanas izveidotā pamatlīdzekļa vērtībā (uzkrāto izdevumu kopsummā) samazina pamatlīdzekļu izveidošanas kontu un palielina attiecīgo pamatlīdzekļu uzskaites kontu.

131. Izmaksas, kas uzlabo attiecīgā pamatlīdzekļa stāvokli (pamatlīdzekļa rekonstrukcija, renovācija, restaurācija, vienkāršotā renovācija, vienkāršotā rekonstrukcija) tā lietderīgās izmantošanas laikā, vai būtiski maina esošā pamatlīdzekļa īpašības, salīdzinot ar tā iepriekšējiem rādītājiem, iekļauj pamatlīdzekļa uzskaites vērtībā – kapitalizē.

132. Pašvaldība, iekļaujot kapitalizētās izmaksas pamatlīdzekļa uzskaites vērtībā, palielina pamatlīdzekļa sākotnējo vērtību. Sākot ar nākamo mēnesi, nolietojumu aprēķina no jaunās pamatlīdzekļa vērtības.

133. Ja pamatlīdzeklim ilgstoši lietojamu daļu aizstāj ar jaunu komplektējošo daļu (kuru nevar izmantot atsevišķi), no jauna uzstādītās daļas vērtību pievieno attiecīgā pamatlīdzekļa vērtībai. Nomainītās daļas sākotnējo vērtību un aprēķināto nolietojumu izslēdz no bilances vērtības, grāmato:

Db. 1210 Pamatlīdzekļi jaunā komplektējošā daļa

1290 Pamatlīdzekļu nolietojums

8611 Izdevumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu norakstīšanas un likvidēšanas

Kr. 5311 Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņēmējiem ieskaitās
1210 Pamatlīdzekļi

134. Ja nomainītās daļas bilances vērtība nav atsevišķi aprēķināta, t.i., ja izslēdzamā pamatlīdzekļa daļa nav nolietota atsevišķi no pārējā pamatlīdzekļa, izslēdzamo pamatlīdzekļa daļu novērtē jaunās vērtībā un aprēķina nolietojumu par visu periodu no norakstāmās daļas nodošanas ekspluatācijā.

Piemērs:

Automašīna iegādāta 2011.gada 12.jūnijā par EUR 17000,- un 2016.gada 15. augustā tai nomainīts motors EUR 5000.-

Automašīnas nolietojums uz 2016.gada 15.augustu EUR 8641.66 ($17000/10=1700$.-gadā; mēnesī $1700/12=141.66$;) aprēķins $1700*5$ gadi =8500+141.66 mēnesis =8641.66
Izslēdzamo motoru novērtē jaunā vērtībā EUR 5000.-
Aprēķina nolietojumu $5000/10=500 * 5$ gadi =2500.-; $500/12=41.66$ mēn; kopā $2500+41.66=2541.66$

Jaunā motora pamatlīdzekļa vērtība ir 5000 iegāde - 2541.66 nolietojums =2458.34 (motora atlikusī vērtība).

Sākotnējā automašīnas vērtība EUR17000 – 8641.66 nolietojums + 5000 jaunais motors – 2458.34 motora atlikusī vērtība (jānogrāmato) =10900 vērtība pēc remonta, no kuras sāk rēķināt nolietojumu.

EUR 2458.34 noraksta uz kontu 8611 debetā un kontu 1231 kredītā. Izdevumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu norakstīšanas un likvidēšanas. Ja lietderīgais lietošanas laiks mainās, to komisija norāda uz akta, ja nav norādīts, tad atlikušajā lietderīgajā kalpošanas laikā, skaitot no iegādes.

135. Izmaksas, kas radušās, saglabājot vai uzturot pamatlīdzekļu esošo stāvokli, kā arī remontējot vai labojot pamatlīdzekļus, atzīst kā izdevumus periodā, kad tās radušās.

136. Pamatlīdzekļus, kuriem veikta rekonstrukcija, uzlabošana, atjaunošana, grāmato:

Db. 1210 Pamatlīdzekļi
7050 Pamatlīdzekļa nolietojums no gada sākuma līdz rekonstrukcijas nobeigšanai
Kr. 1240 Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība
1291 Pamatlīdzekļa nolietojums no gada sākuma līdz rekonstrukcijas nobeigšanai

Piemērs:

Pamatlīdzekļa iegādes vērtība EUR 500. Noteikts lietderīgais kalpošanas laiks 10 gadi, pēc 5 gadiem divu mēnešu laikā ir veikta rekonstrukcija ($500:10:12= 4.17$ (EUR/mēnesī) nolietojums) par EUR 700:

- nolietojums $D 7000/1290= EUR 250$ Ls - līdz rekonstrukcijai;
- nolietojums $D 7000/1290=EUR 4.17x 2$ mēn. =8.34 EUR- rekonstrukcijas laikā;
- pēc rekonstrukcijas atlikušo lietderīgo kalpošanas laiku speciālisti noteica 5 gadi;
- aprēķina nolietojumu vienam mēnesim pēc rekonstrukcijas ($500-250-8.34+700$):(5 gadi x 12.mēn) = 941.66: 60=15.69 EUR/mēnesī;
- atlikušais lietderīgās lietošanas laiks 120mēn. -62mēn. = 58 +2mēn = 60mēn.

137. Kapitālās izmaksas (rekonstrukcijas, uzlabošanas, atjaunošanas), kurām projekts ir saskaņots ar būvvaldi, finanšu ekonomikas nodaļas speciālists norāda attiecīgu kapitālo izmaksu izdevumu kodu uz rēķina apmaksai, šīs izmaksas pievieno pamatlīdzekļu vērtībai, uz darbu pieņemšanas nodošanas akta novada domes būvvaldes speciālists norāda, par cik gadiem palielināsies objekta atlikušais lietderīgais lietošanas laiks.

138. Saņemot pamatlīdzekli, par kuru iepriekš veikts avansa maksājums, avansa maksājuma vērtībā samazina avansa kontu, grāmato:

Db.	1200	Attiecīgais pamatlīdzeklis
Kr.	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
Db.	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
Kr.	1280	Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem

139. Budžeta iestāde, bez atlīdzības saņemot ilgtermiņa ieguldījumu no citas budžeta iestādes:

139.1. atzīst tā sākotnējo vērtību (konts 12.), vērtības samazinājumu (1299), nolietojumu (amortizāciju) (129...) un ieņēmumus no bezatlīdzības ceļā saņemtām vērtībām (841...), ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā vērtībā atbilstoši darījuma būtībai (ilgtermiņa ieguldījuma saņemšana no citas budžeta iestādes, padotībā esošas iestādes, valsts vai citas pašvaldības iestādes);

139.2. atzīst tā sākotnējo vērtību, vērtības samazinājumu, nolietojumu (amortizāciju) un nākamo periodu ieņēmumus, ja iepriekšējā budžeta iestādē ilgtermiņa ieguldījuma vērtība sākotnēji uzskaitīta nākamo periodu ieņēmumos;

139.3. Turpina aprēķināt nolietojumu ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši saņemtajai informācijai no iepriekšējās budžeta iestādes par ilgtermiņa ieguldījumu, grāmato:

Db.	1210	Zeme, ēkas un būves
	1220	Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas
	1230	Pārējie pamatlīdzekļi
	1260	Bioloģiskie un pazemes aktīvi
	1270	Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos
Kr.	8411	Ieņēmumi no vērtību saņemšanas bezatlīdzības ceļā starp budžeta iestādēm, budžeta nefinansētām iestādēm un no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām viena institucionālā sektora ietvaros
	8412	Ieņēmumi no vērtību saņemšanas bezatlīdzības ceļā starp padotībā esošajām budžeta iestādēm
	8413	Ieņēmumi no vērtību saņemšanas bezatlīdzības ceļā starp valsts un pašvaldību budžeta iestādēm
	8414	Ieņēmumi no vērtību saņemšanas bezatlīdzības ceļā no pārējām personām
	1290	Pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums

140. Budžeta iestāde līdz ilgtermiņa ieguldījuma novērtēšanai vai vērtības apstiprināšanai ilgtermiņa ieguldījumu uzskaita daudzuma vienībās.

141. Bioloģiskos un pazemes aktīvus līdz to vērtības novērtēšanai uzskaita daudzuma vienībās.

142. Sākotnēji uzskaitē atzīstot pamatlīdzekļi, to novērtē budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus. Komisija vai minētie speciālisti, izmantojot vispāratzītas vērtēšanas metodes, iekļauj bilancē līdz šim neuzskaitītu esošu ilgtermiņa ieguldījumu, tās noteiktajā vērtībā palielina attiecīgo pamatlīdzekļu kontu un atbilstošo ieņēmumu kontu, grāmato:

Db.	1210	Zeme, ēkas un būves
	1220	Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas
	1230	Pārējie pamatlīdzekļi
	1240	Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā celtniecība
	1260	Bioloģiskie un pazemes aktīvi
	1270	Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos
Kr.	8581	Ieņēmumi no ilgtermiņa ieguldījumu sākotnējās atzīšanas iestādes bilancē

143. Pamatlīdzekļi, saņemot bez atlīdzības (dāvinājumā, mantojumā), saņemšanas dienā uzskaita daudzuma vienībās.

144. Saņemot dāvinājumā mežaudzi, kurai dāvinātājs ir uzrādījis vērtību, bet nav zināmi Meža valsts reģistra dati, pirms pieņemt lēmumu par dāvinājuma saņemšanu, dāvanas saņēmējam ir jāpieprasa informācija no Meža valsts reģistra. Ja ir jāveic mežaudzes inventarizācija, tad pirms tās veikšanas jāpieaicina pašvaldības speciālisti un jāizvērtē, vai mežaudzes aptuvenā vērtība segs inventarizācijas izdevumus. Pašvaldībai jāpieņem lēmums par dāvinājuma pieņemšanu vai atteikšanos no tā.

145. Ja dāvinājumu saņem pēc dokumenta, kurā norādīta vērtība, pamatlīdzekļi uzskaita norādītajā vērtībā. Ja vērtība nav norādīta, budžeta iestādes izveidota komisija, nepieciešamības gadījumā pieaicinot attiecīgās jomas speciālistu, nosaka saņemtā pamatlīdzekļa vērtību un paredzamo lietderīgās lietošanas laiku (pamatlīdzekļiem, kuru lietošanas laiks ir ierobežots). Pamatlīdzekļi, saņemot kā dāvinājumu, palielina attiecīgo pamatlīdzekļa kontu un atbilstošo ieņēmumu kontu vai nākamo periodu ieņēmumu kontu (atbilstoši līguma nosacījumiem), grāmato:

Db.	1210	Zeme, ēkas un būves
	1220	Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas
	1230	Pārējie pamatlīdzekļi
	1240	Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā celtniecība
	1260	Bioloģiskie un pazemes aktīvi
	1270	Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos
Kr.	6312	Ieņēmumi no ziedojumiem un dāvinājumiem naturālā veidā vai
Kr.	5914	Nākamo periodu ieņēmumi no saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem

146. Ja pašvaldība pamatlīdzekļi iegūst maiņas ceļā, apmainot līdzīgu aktīvu, uzskaitē pielieto atdotā aktīva cenas vērtību. Darījumu pēc ekonomiskās būtības pielīdzina pārdošanai atzīstot ieņēmumus vai izdevumus:

146.1. izslēdz no uzskaites maiņas ceļā atdodamā pamatlīdzekļa vērtību, grāmato:
Db 8612 Izdevumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu norakstīšanas
Kr. 2132 Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai;

142.2. uzskaitē atzīst maiņas ceļā iegūta pamatlīdzekļa vērtību, grāmato:

Db. 1200 Pamatlīdzekļi
Kr. 8581 Ieņēmumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu
sākotnējās atzīšanas iestādes bilancē;

142.3. ja maiņas ceļā atdodamā pamatlīdzekļa vērtība ir lielāka nekā saņemtā pamatlīdzekļa vērtība, tad pašvaldībai pienākošos starpību atzīst kā ieņēmumus no pamatlīdzekļu pārdošanas, grāmato:

Db. 2310 Prasības pret pircējiem un pasūtītājiem
Kr. 8510 Ieņēmumi no atsavināšanai paredzēto materiālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu pārdošanas.

VII. Pamatlīdzekļu izslēgšana no uzskaites

147. Pamatlīdzekli, norakstot vai konstatējot tā iznīcināšanu prettiesiskas darbības rezultātā, izslēdz no uzskaites, norakstot vērtību, uzkrāto nolietojumu. Atlikušo (bilances) vērtību noraksta, grāmato:

Db. 8611 Izdevumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu norakstīšanas un likvidēšanas
Kr. 1210 Zeme, ēkas un būves
1220 Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas
1230 Pārējie pamatlīdzekļi
1240 Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā celtniecība
1260 Bioloģiskie un pazemes aktīvi
1270 Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos

148. Izslēdzot no uzskaites (nolietojies fiziski, morāli) pamatlīdzekļu uzkrāto nolietojumu, noraksta, grāmato:

Db. 1291 Ēku un būvju uzkrātais nolietojums
1292 Tehnoloģisko iekārtu un mašīnu uzkrātais nolietojums
1293 Pārējo nemateriālo ieguldījumu uzkrātā amortizācija
1297 Ilgtermiņa ieguldījums, nomātajos pamatlīdzekļos uzkrātais nolietojums
Kr. 1210 Zeme, ēkas un būves
1220 Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas
1230 Pārējie pamatlīdzekļi
1240 Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā celtniecība
1270 Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos

149. Izslēdzot nākamo periodu ieņēmumus, kas attiecas uz šo ilgtermiņa ieguldījumu, grāmato:

Db.	5914	Nākamo periodu ieņēmumi par saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem
	5154	Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi par saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem
Kr.	8411	Ieņēmumi no vērtību saņemšanas bezatlīdzības ceļā starp budžeta iestādēm un no valsts budžeta daļēji finansētas atvasinātas publiskas personas
	8412	Ieņēmumi no vērtību saņemšanas bezatlīdzības ceļā starp padotībā esošajām budžeta iestādēm
	8413	Ieņēmumi no vērtību saņemšanas bezatlīdzības ceļā starp valsts un pašvaldību budžeta iestādēm
	8414	Ieņēmumi no vērtību saņemšanas bezatlīdzības ceļā no pārējām personām

150. Atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības budžeta iestādēm) paredzētos pamatlīdzekļus līdz to atsavināšanai uzskaita apgrozāmo līdzekļu sastāvā. Ilgtermiņa ieguldījumus uzskaita kā atsavināšanai paredzētus, ja:

- tie pašreizējā stāvoklī ir pieejami tūlītējai atsavināšanai;
- pakļauti normatīvajos aktos noteiktajiem atsavināšanas nosacījumiem;
- to lietderīgā lietošana ir pārtraukta un to atsavināšana ir ticama.

Ilgtermiņa ieguldījuma atsavināšanu uzskata par ticamu, ja ir spēkā šādi nosacījumi:

- 150.1. atsavināšana ir pamatota ar normatīvo aktu vai iestādes vadības lēmumu;
- 150.2. atsavināšanas process ir uzsākts;
- 150.3. ir pārliecība par atsavināšanas procesa pabeigšanu.

151. Atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības budžeta iestādēm) paredzētajiem ilgtermiņa ieguldījumiem pārtrauc aprēķināt nolietojumu, ja atsavināšanai paredzētos ilgtermiņa ieguldījumus nav paredzēts turpmāk izmantot budžeta iestādes darbības nodrošināšanai, un to vērtība var tikt atgūta atsavināšanas darījumā.

152. Saskaņā ar novada domes lēmumu atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības budžeta iestādēm) paredzētos aktīvus uzskaita apgrozāmo līdzekļu sastāvā to atlikušajā vērtībā, grāmato:

Db.	2132	Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai
Kr.	1210	Zeme, ēkas un būves
	1220	Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas
	1230	Pārējie pamatlīdzekļi
	1240	Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā celtniecība
	1260	Bioloģiskie un pazemes aktīvi

153. Ja pamatlīdzekļi atsavina, uzkrāto nolietojumu grāmato:

Db.	1291	Ēku un būvju uzkrātais nolietojums
	1292	Tehnoloģisko iekārtu un mašīnu uzkrātais nolietojums
	1293	Pārējo pamatlīdzekļu uzkrātā amortizācija
Kr.	1210	Zeme, ēkas un būves
	1220	Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas
	1230	Pārējie pamatlīdzekļi

154. Saskaņā ar novada domes lēmumu, noslēgtu pārdošanas līgumu un ar aktu atsavinot pamatlīdzekli, to izslēdz no uzskaites un atzīst prasības pārdotā nemateriālā ieguldījuma vērtībā, grāmato:

- Db. 2310 Pircēju un pasūtītāju parādi
- Kr. 8510 Ieņēmumi no atsavināšanai paredzēto nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu pārdošanas.

155. Atsavināšanai paredzētos aktīvus apgrozāmo līdzekļu sastāvā uzskaita to atlikušajā vērtībā.

156. Atsavināšanai paredzētos ilgtermiņa ieguldījumus, kas uzskaitīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā, atjauno ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā, ja neparedzētu (vai iepriekš neparedzamu) apstākļu dēļ atsavināšanas process netiek pabeigts un ir vadības lēmums atsavināšanai paredzēto aktīvu turpināt, izmantot budžeta iestādes darbības nodrošināšanai. Atsavināšanai paredzēto aktīvu atjauno ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā atlikušajā vērtībā un nolieto (amortizē) atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši iepriekš noteiktajam lietderīgās lietošanas laikam, sākot no nākamā mēneša pēc aktīva atjaunošanas ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā.

157. Ja ilgtermiņa ieguldījumu nodod turējumā vai valdījumā pašvaldības kapitālsabiedrībai, uzskaita to sākotnējo vērtību un uzkrāto amortizāciju atsevišķos kontos pamatlīdzekļu sastāvā.

- Db. 1250 turējumā nodotie pamatlīdzekļi
- Kr. 1200 pamatlīdzekļi, grupas attiecīgs konts

158. Bez atlīdzības nodod ilgtermiņa ieguldījumu citai budžeta iestādei, izslēdz tā sākotnējo vērtību, vērtības samazinājumu un nolietojumu un atzīst izdevumus no bezatlīdzības ceļā nodotām vērtībām (8420), uzskaites vērtību un atlikušo lietderīgo lietošanas laiku, un grāmato:

- Db. 8421 Izdevumi no vērtību nodošanas bezatlīdzības ceļā starp budžeta iestādēm
- 8422 Izdevumi no vērtību nodošanas bezatlīdzības ceļā starp padotībā esošajām budžeta iestādēm
- 8423 Izdevumi no vērtību nodošanas bezatlīdzības ceļā starp valsts un pašvaldību budžeta iestādēm
- 1190 Uzkrātais nolietojums
- Kr. 1210 Zeme, ēkas un būves
- 1220 Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas
- 1230 Pārējie pamatlīdzekļi
- 1240 Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā celtniecība
- 1260 Bioloģiskie un pazemes aktīvi

159. Nododot citai budžeta iestādei bez atlīdzības mežaudzes, kurām ir bijusi izveidota rezerve kontā 3360, grāmato:

- Db. 3360 Pārējās rezerves
- Kr. 8410 Ieņēmumi no bezatlīdzības ceļā nodotām vērtībām

160. Ja pamatlīdzeklis iznīcināts prettiesiskas darbības rezultātā, pamatlīdzekli izslēdz no uzskaites.

161. Ja pamatlīdzeklis ir sabojājies garantijas laikā un to nav iespējams salabot, un šī pamatlīdzekļa piegādātājs to bez atlīdzības ir apmainījis pret tādu pašu līdzvērtīgu pamatlīdzekli, tad bojāto pamatlīdzekli izslēdz no uzskaites vispārējā kārtībā, bet saņemto pamatlīdzekli sākotnēji atzīst, grāmato:

Db. 1200 Pamatlīdzekļi

Kr. 8581 Ieņēmumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu sākotnējās atzīšanas

162. Ja par prettiesiskas darbības rezultātā bojātiem pamatlīdzekļiem budžeta iestāde saņem atlīdzību, un to saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem ieskaita budžeta iestādes budžetā, naudas saņemšanas dienā grāmato:

Db. 2600 Naudas līdzekļi

Kr. 8599 Pārējie iepriekš neklasificētie ieņēmumi

163. Daļēji izīrējamās (iznomājamās) ēkas un būves izīrējamo daļu uzskaita pie izīrējamām un iznomājamām ēkām un būvēm, ja izīrējamo (iznomājamo) platību var atsavināt vai iznomāt atsevišķi, un to iespējams atdalīt grāmatvedības uzskaitē.

164. Katra pārskata perioda beigās, pieaicinot atbilstošus speciālistus, budžeta iestāde veic vēl neizstrādāta pazemes aktīva apjoma inventarizāciju un salīdzina ar faktiskajiem datiem par derīga izrakteņa ieguvu karjerā attiecīgajā periodā.

165. Iegūto derīga izrakteņa apjomu, kas paredzēts budžeta iestādes funkciju nodrošināšanai, sākotnēji atzīst apgrozāmo līdzekļu sastāvā.

Db. 2114 Saimniecības materiāli un kancelejas piederumi

Kr. 1261 Pazemes aktīvi

166. Iegūtos minerālo atradņu krājumus nododot lietošanā, atzīst pamatdarbības izdevumus, grāmato:

Db. 7000 Izdevumi

Kr. 2114 Saimniecības materiāli un kancelejas piederumi

VIII. Pamatlīdzekļu nolietojums

167. Pamatlīdzekļiem nolietojumu (vērtības norakstīšanu) aprēķina atbilstoši to paredzamajam lietderīgās lietošanas laikam, sākotnējo vērtību sistemātiski sadalot pa periodiem, uzskaita kā uzkrāto nolietojumu un atzīst pārskata perioda iestādes pamatdarbības izdevumos pārskata gada beigās.

168. Pamatlīdzekļu nolietojumu un nemateriālo ieguldījumu amortizāciju grāmato:

Db. 7000 attiecīgs konts izdevumi

Kr. 1190 kontu grupa nemateriālo ieguldījumu uzkrātā amortizācija

Kr. 1290 kontu grupa pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums un vērtības samazinājums, sadalot pa kontiem (kontā 1295 uzskaita turējumā nodoto valsts un pašvaldības īpašumu uzkrāto nolietojumu)*

169.Ziedojumā saņemtā pamatlīdzekļa nolietojumu par pārskata gadu grāmato:

Db. 5914 Nākamo periodu ieņēmumi no saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem

Kr. 6004 Ieņēmumi no ziedojumiem un dāvinājumiem naturālā veidā

170.Pamatlīdzekļu nolietojumu aprēķinā pēc lineārās metodes un saskaņā ar LR MK 2009.gada 15.decembra noteikumu Nr.1486 pielikumā Nr.2 noteiktajām pamatlīdzekļu nolietojuma normām un to piemērošanas nosacījumiem.

171.Pašvaldības aģentūras un pagastu pārvaldes var iesniegt pamatojumus pamatlīdzekļu nolietojuma normu samazināšanai, ja tas ir nepieciešams iestādes funkciju nodrošināšanai.

172.Nolietojuma normas:

172.1. Pamatlīdzekļu kategorijas, grupas un apakšgrupas nolietojuma normu noteikšanai

Kategorijas, grupas un apakšgrupas numurs	Kategorijas, grupas un apakšgrupas nosaukums	Lietderīgās lietošanas laiks (gadi)	Nolietojuma norma (% gadā)
1.	Ēkas un būves		
1.1.	Dzīvojamās un nedzīvojamās ēkas		
1.1.1.	Monolītās ēkas ar dzelzsbetona vai betona karkasu	150	0,67
1.1.2.	Mūra ēkas	100	1
41.1.3.	Koka guļbūves	50	2
1.1.4.	Saliekamu koka vai metāla paneļu ēkas, koka stāv būves	30	3,33
1.1.5.	Vieglas konstrukcijas ēkas un pārējās ēkas	15	6,67
1.2.	Transporta būves		
1.2.1.	Metāla, dzelzsbetona, akmens tilti, satiksmes pārvadi un tuneļi	100	1
1.2.4.	Autoceļu klātnes konstrukcijas ar asfaltbetona vai citu melno segumu, cementbetona segumu vai bruģi, koka tilti	20	5
1.2.5.	Ielu klātnes konstrukcijas, lidlauku skrejceļi, meža ceļi, dzelzceļu un pilsētas sliežu ceļu aprīkojums	15	6,67
1.2.6.	Autoceļu klātnes konstrukcijas ar grants vai šķembu segumu, autoceļu un ielu aprīkojums	10	10
1.3.	Inženierbūves (izņemot transporta būves)		

1.3.1.	Ūdens uzkrāšanas būves un meliorācijas sistēmas	50	2
1.3.2.	Sakaru un elektropārvades līnijas, naftas un gāzes cauruļvadi, ūdensnotekas, novadgrāvji, apūdeņošanas spied vadi	30	3,33
1.3.3.	Ūdensvadu, siltumtrašu, kanalizācijas tīklu un notekūdeņu būves, un cauruļvadi, kontūr grāvji un susinātāj grāvji	20	5
1.3.4.	Sporta, atpūtas būves, citas būves un celtnes	15	6,67
2.	Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas		
2.1.	Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas	10	10
2.2.	Instrumenti, iekārtu un mašīnu piederumi un aprīkojums	5	20
3.	Pārējie pamatlīdzekļi		
3.1.	Transportlīdzekļi		
3.1.3.	Autobusi, trolejbusi, kravas automobiļi, vieglie automobiļi un citi transportlīdzekļi	10	10
3.2.	Dator tehnika, sakaru un biroja tehnika	5	20
3.3.	Mēbeles, biroja aprīkojums un pārējie pamatlīdzekļi	10	10
3.3.1.	Saimnieciskie pamatlīdzekļi pašvaldības aģentūrā	5	20

IX. Līzings darījumi

173. Ilgtermiņa ieguldījumu nomu klasificē atbilstoši iznomātā aktīva īpašuma tiesībām raksturīgo risku un atlīdzības sadalījumam starp iznomātāju un nomnieku. Klasifikāciju nosaka darījuma būtība, nevis līguma juridiskā forma. Nomu klasificē kā finanšu nomu (līzingu) vai operatīvo nomu.

174. Nomu klasificē kā finanšu nomu, ja tā atbilst vismaz vienam no šādiem nosacījumiem:

174.1. nomātā aktīva īpašuma tiesības tiks nodotas nomniekam līdz nomas termiņa beigām;

174.2. nomniekam ir iespēja nopirkt aktīvu par cenu, kura datumā, kad šo iespēju varēs izmantot, būtu pietiekami zemāka par aktīva patieso vērtību, lai nomas uzsākšanas datumā pastāvētu pamatota noteiktība, ka nomnieks šo iespēju izmantos;

174.3. nomas termiņš ir vismaz 75 procenti no aktīva lietderīgās lietošanas laika, kas noteikts atbilstoši normatīvajos aktos par budžeta iestāžu nolietojuma normām noteiktajam lietderīgās lietošanas laikam, pat tad, ja īpašuma tiesības netiek nodotas;

174.4. minimālo nomas maksājumu pašreizējā vērtība nomas uzsākšanas datumā ir vismaz 90 procentu no iznomātā aktīva patiesās vērtības;

174.5. iznomātie aktīvi ir tik specifiski, ka tos, būtiski nepārveidojot, var lietot tikai nomnieks;

174.6. nomnieks nomu var atcelt, slēdzot ar nomas atcelšanu saistītos iznomātāja zaudējumus;

- 174.7. guvumi vai zaudējumi no aktīva patiesās vērtības svārstībām attiecas uz nomnieku;
- 174.8. nomnieks var turpināt nomu nākamajā periodā un maksāt tādu nomas maksu, kas ir būtiski zemāka par tirgū pastāvošo nomas maksu.
175. Nomu klasificē nomas uzsākšanas datumā. Ja nomas laikā groza nosacījumus, kas nomu klasificētu citādi, ja tādi nosacījumi būtu bijuši spēkā nomas sākumā, tad parakstītais līgums uzskatāms par jaunu līgumu tā termiņa laikā.
176. Izdevumus par nomu uzskaita atbilstoši nomas darījuma klasifikācijai.
177. Ja noma klasificēta kā finanšu noma (līzings), nomas termiņa sākumā nomnieks atzīst gan nomāto aktīvu ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā, gan ilgtermiņa un īstermiņa saistības veicamo nomas maksājumu summās, kas vienādas ar nomātā aktīva patieso vērtību vai minimālo nomas maksājumu pašreizējo vērtību, ja tā ir zemāka.
178. Līzings procentu maksājumus atzīst izdevumos periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no naudas samaksas. Naudas samaksas dienā tos attiecina uz iepriekš uzkrātajām procentu saistībām.
179. Dienā, kad budžeta iestāde saņem līzingsā nopirkto ilgtermiņa ieguldījumu (pamatlīdzekli), ieģrāmato attiecīgo aktīvu un atzīst līzingsā saistības pamatsummas apmērā, grāmato:
Db.	1000	Ilgtermiņa ieguldījumi
Kr.	5191	Ilgtermiņa finanšu nomas līzingsā saistības
	5814	Īstermiņa finanšu nomas līzingsā saistības
180. Pārskata perioda beigās atbilstoši līzingsā līguma nosacījumiem aprēķina līzingsā saistību uzkrātos procentus, ja nav saņemts rēķins, grāmato:
Db.	8220	Procentu izdevumi
Kr.	5423	Uzkrātās saistības procentu maksājumiem par aizņēmumiem
181. Ja rēķins par aizņēmuma procentiem saņemts nākamajā periodā par iepriekšējo periodu (pēc pārskata perioda beigām), to reģistrē un grāmato dokumenta izrakstīšanas datumā (piem., 7. janvārī):
Db.	5423	Uzkrātās saistības procentu maksājumiem par aizņēmumiem
Kr.	5819	Pārējās īstermiņa saistības
182. Atmaksājot uzkrātos procentus, atbilstoši maksājuma uzdevumam samaksāto procentu vērtībā samazina uzkrātās saistības un naudas līdzekļus, grāmato:
Db.	5819	Pārējās īstermiņa saistības
Kr.	2600	Naudas līdzekļi
183. Pārskata gada beigās aprēķina un pārģrāmato līzingsā saistību daļu, kas jāatmaksā gada laikā no bilances datuma, grāmato:
Db.	5191	Ilgtermiņa finanšu nomas (līzingsā) saistības
Kr.	5814	Īstermiņa finanšu nomas (līzingsā) saistības
184. Pamatlīdzekļiem un nemateriālajiem ieguldījumiem, kurus iegādāģas saskaģā ar finanšu nomas (līzingsā) nosacģjumiem, nolietojumu (amortizāģiju) rēķina atbilstoģi

tādiem pašiem noteikumiem, kādi piemērojami pārējiem īpašumā esošiem tās pašas grupas aktīviem.

185. Pamatlīdzekļus un nemateriālos ieguldījumus, kas iegūti operatīvās nomas ietvaros, uzskaita zembilancē.

186. Nākotnes nomas maksājumus neuzrāda bilancē, bet reģistrē kā zembilances saistības.

187. Izdevumus par nomu uzskaita atbilstoši nomas darījuma klasifikācijai:

187.1. ja noma klasificēta kā finanšu noma (līzings), nomas termiņa sākumā nomnieks atzīst gan nomāto aktīvu ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā, gan ilgtermiņa un īstermiņa saistības veicamo nomas maksājumu summās, kas vienādas ar nomātā aktīva patieso vērtību vai minimālo nomas maksājumu pašreizējo vērtību, ja tā ir zemāka;

187.2. ja noma klasificēta kā operatīvā noma, izdevumus par nomu atzīst pamatdarbības izdevumos saskaņā ar uzkrāšanas principu, izdevumus atzīstot pārskata periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no naudas samaksas.

X. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumu uzskaitē

188. Grāmatvedībā par attaisnojuma dokumentu ilgtermiņa finanšu ieguldījumu uzskaitēi kalpo Lielvārdes novada pašvaldības domes lēmums, izveidotā uzņēmuma (uzņēmējsabiedrības) statūti un reģistrācijas apliecība, mantiskā ieguldījuma kapitāla daļu saraksts. Komercreģistra izsniegtās reģistrācijas apliecības kopija.

189. Ilgtermiņa finanšu ieguldījums ir pašvaldības ieguldījums uz laika periodu, kas ilgāks par vienu gadu.

190. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumus radnieciskos (ieguldījums virs 50%) un saistītos (ieguldījums 20%- 50%) uzņēmumos pārvērtē pēc to gada pārskata nodošanas, domes bilancē parāda izmaiņas par iepriekšējo pārskata gadu, pārvērtējumu veic pēc pašu kapitāla metodes.

191. Iegādājoties kapitāla daļas, norēķinoties naudā, kapitāla daļu iegādes dienā palielina attiecīgo ilgtermiņa finanšu ieguldījumu kontu un samazina naudas vai saistību kontus, grāmato:

Db.	1310	Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā
	1320	Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā
	1353	Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi biržās nekotētu kapitālsabiedrību kapitālā
Kr.	2600	Naudas līdzekļi
vai		
Kr.	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

192. Saskaņā ar kapitāla daļu pirkšanas līgumu, ja naudu par kapitāla daļām budžeta iestāde samaksā pirms īpašumu tiesību saņemšanas, naudas samaksas dienā grāmato:

Db.	1380	Avansi par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

193. Dienā, kad kapitāla daļu īpašuma tiesības pāriet budžeta iestādei, palielina attiecīgo ilgtermiņa finanšu ieguldījumu kontu un samazina avansu kontu, grāmato:

Db.	1310	Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā
	1320	Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā
	1353	Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi biržās nekotētu kapitālsabiedrību

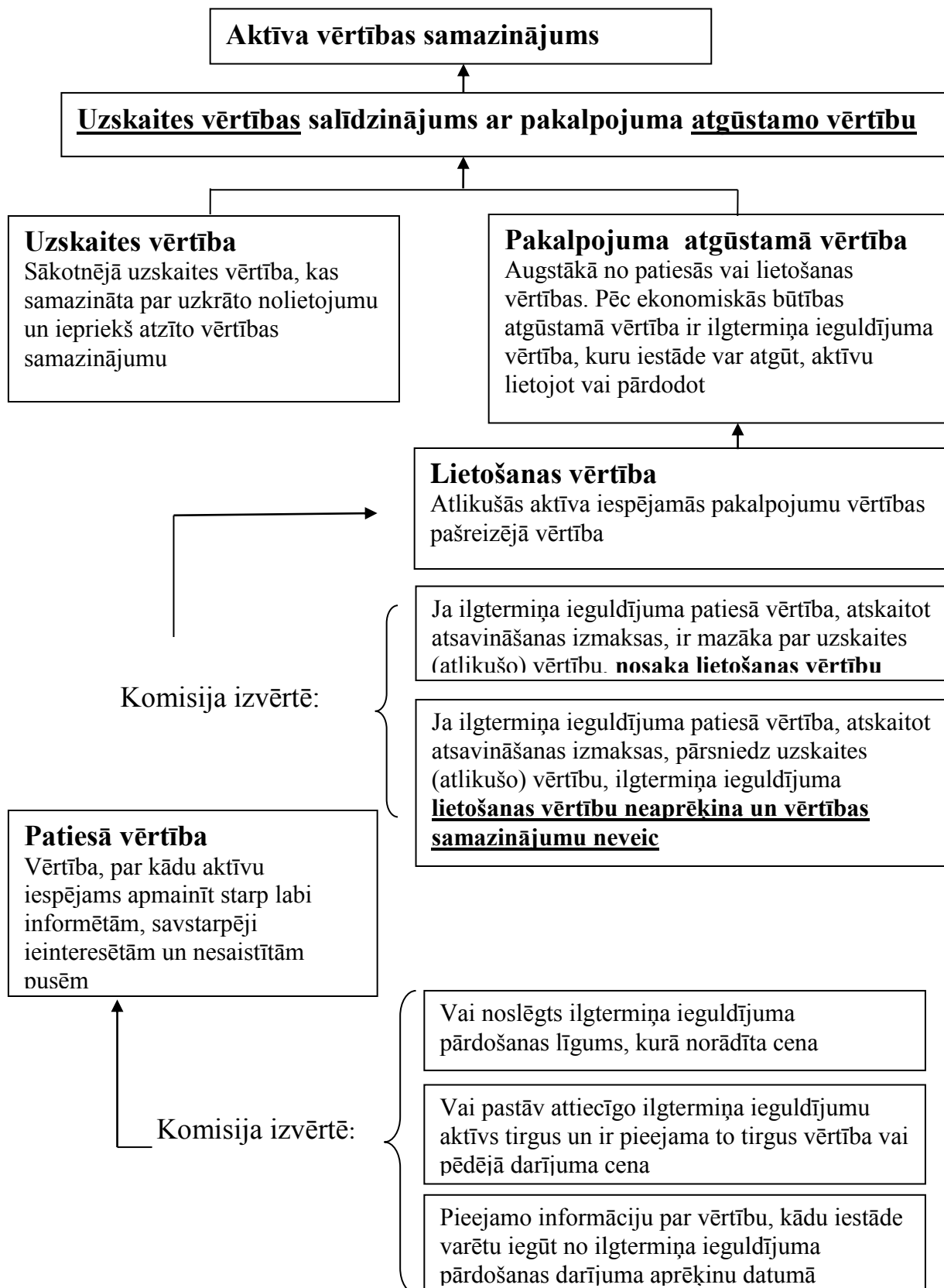
- kapitālā
- Kr. 1380 Avansi par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem
194. Ja pašvaldībai piederošās kapitāla daļas līdz šim nav bijušas iekļautas budžeta iestādes bilancē, kapitāla daļu iegādes vērtībā palielina attiecīgo ilgtermiņa finanšu ieguldījuma kontu un ieņēmumu kontu, grāmato:
- Db. 1310 Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā
 1320 Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā
 1353 Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi biržās nekotētu kapitālsabiedrību kapitālā
- Kr. 8582 Ieņēmumi no finanšu ieguldījumu sākotnējas atzīšanas iestādes bilancē
195. Līdzdalības radniecīgo un saistīto kapitālsabiedrību kapitālos vērtību, saskaņā ar pašu kapitāla metodi, nosaka, reizinot pašvaldībai piederošo ieguldījuma daļu ar kapitālsabiedrības pašu kapitāla vērtību.
196. Kapitāla līdzdalības daļas vērtības pieaugumu pašu kapitālā pārskata gadā uzskaita kā pārskata gada finanšu ieņēmumus, grāmato:
- Db. 1310 Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā
 1320 Līdzdalība saistīto kapitālsabiedrību kapitālā
- Kr. 8140 Ieņēmumi no ieguldījumu meitas un asociētajās kapitālsabiedrībās pārvērtēšanas vai pārsnieguma
197. Kapitāla līdzdalības daļas vērtības samazinājumu kapitālsabiedrības pašu kapitālā pārskata gadā uzskaita kā pārskata gada izdevumus, un izmaiņas ilgtermiņa finanšu ieguldījumos grāmato:
- Db. 8240 Izdevumi no ieguldījumu meitas un asociētajās kapitālsabiedrībās pārvērtēšanas un vērtības samazinājuma
- Kr. 1310 Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā
 1320 Līdzdalība saistīto kapitālsabiedrību kapitālā
198. Ja kapitālsabiedrībai ir negatīva pašu kapitāla vērtība, budžeta iestādes ieguldījumu šajā kapitālsabiedrībā samazina līdz nullei un turpmāk zaudējumus no ieguldījuma kapitālsabiedrībā neatzīst.
199. Par kapitāla daļu pārdošanas datumu uzskata dienu, kad visi riski un ekonomiskie labumi, kas saistīti ar kapitāla daļām, pāriet pircējam. Parasti par pārdošanas datumu uzskata dienu, kad attiecīgo kapitāla daļu pārdošanu reģistrē Komercreģistrā.
200. Ja ilgtermiņa ieguldījumus pārdod, grāmato:
- Db. 8230 Izdevumi no kapitāla daļu pārdošanas
- Kr. 1310 Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā
 1320 Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā
201. Pēc tam grāmato prasības kapitāla daļu pārdošanas vērtībā:
- Db. 2310 Pircēju un pasūtītāju parādi
- Kr. 8130 Ieņēmumi no kapitāla daļu pārdošanas
202. Ja kapitālsabiedrību likvidē un nav plānots saņemt atlīdzību, kapitāla daļu bilances vērtību noraksta izdevumos un grāmato:

Db.	8690	Pārējie iepriekš neklasificētie izdevumi
Kr.	1310	Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā
	1320	Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā
	1352	Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi biržās kotētu kapitālsabiedrību kapitālā
		Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi biržās nekotētu kapitālsabiedrību
	1353	kapitālā
	1359	Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi

Domes priekšsēdētāja

S.Ločmele

Aktīva vērtības samazinājuma izvērtēšana

Lietošanas vērtības aprēķina metodes

